ՏԱՐԻ 3670 (Ն. Տ.) 22 ՄԱՅԻՍ 1896 10 ՄԱՅԻՍ 1896 9 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1313 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ 150
» » Վեցամսեայ » » 75
» » Եռամսեայ » » 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Ղրուշ 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

[illegible] տպագրական մեքենաներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

‟ՅՕՐԵՂԲԱՅՐ„Ը ՈՒ ‟ՄՕՐԱՔՈՅՐ„Ը

(ՓՈԽԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ՄՆՏՈՒԿՆԵՐ)

Ժողովրդային մանր փոխատուութեան Մնտուկները, — որոնցմէ Ֆրանսականին վրայ գրեցինք վերջերս, — մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ դարձած են այս պահուս Անգլիոյ մէջ ուր քանի մը Թերթեր կը պահանջեն բարեփոխել անոնց կազմակերպութիւնը, աղքատներուն աւելի դիւրամատչելի ընելու համար, եւ մանաւանդ զեղչել պահանջուած տոկոսի սակը. Անգլիացիները, ժողովրդական բացատրութեամբ մը, իրենց մէջ ‟Յօրեղբայր„ անունը կուտան այդ Մնտուկին, մինչ Ֆրանսացիները ‟Մօրաքոյր„ կը կոչեն իրենց Մօն-տը-Բիէթէն, եւ կ'երեւի թէ, գէթ բարիքեան թերթերուն խօսքին նայելով, Անգլիոյ աղքատ դասակարգը որ «Յօրեղբօրը» դիմելու հարկին մէջ կը գտնուի, «Մօրաքոյր» ունեցողներու վիճակին կը բաղձայ։ Ասոր պատճառը բացատրելու համար, այս քմածին բացատրութիւններէն անցնելու է գրական տեղեկութիւններու։ Մեծին Բրիտանիոյ մէջ ուր ընկերային հարցերը գործնական լուծում մը կը գտնեն, տնտեսագէտներուն ու մարդասէրներուն կողմէ անտես առնուած էր աւանդի փոխարէն դրամ փոխ տալու խնդիրը որ այնքան կարեւոր դեր մը կը կատարէ մեծ քաղաքներու աղքատ ժողովրդեան կեանքին մէջ. այս զանցառումը դարմանել կ'ուզուի հիմակ։ Եւրոպայի ուրիշ մասերուն մէջ՝ Գերմանիա, Իտալիա, Սպանիա, Ֆրանսա, Պելժիա, օրէնքը կը պաշտպանէ չքաւոր դասակարգը վաշխառուներուն դէմ եւ փոխատուութեան սնտուկները շատ թեթեւ տոկոսով դրամ կը հայթայթեն անոնց. այդ տոկոսի սակը 100ին 24 եւ 12 է ի Պէրլին, 9 ի Վիէն, 7 ի Պրիւսէլ եւ ի Բարիզ, 5 ի Մատրիտ։ Իսկ Անգլիոյ եւ անգլիախօս երկիրներուն մէջ անհաւատալի կերպով բարձր։ Անցեալ տարի, քանի մը վեհանձն հոգիներ՝ յուզուելով իրաց այս վիճակէն՝ խնդիրը հանրութեան ներկայացուցին եւ պայքար մը բացին մանր փոխատուութեան կանոններուն դէմ։ Շահեկան երեւոյթ մը կ'ընծայէ այդ պայքարը անգլիական լրագրութեան մէջ. բառերու տեղ՝ Թուանշաններ. խորհրդածութիւններու տեղ՝ իրողութիւններ. նկարագրութիւններու տեղ՝ վիճակագրական ցուցակներ. ընթերցողը ո՛չ թէ կը յուզուի, այլ կը համոզուի. եւ բարեփոխութեան մը հարկը կը ներկայանայ իմաքին՝ չափագիտական ապացուցութեան մը պէս։ Ուրիշ յատկանշական կէտ մը. այս բուռն վիճաբանութեան մէջ որ տեղի կ'ունենայ վաշխառութեան դէմ, ո՛չ անձնականութիւն կը խառնուի, եւ ո՛չ անարգական խօսքեր կը փոխանակուին։ Պայքարը տեղի կ'ունենայ օրինակելի ազնուութեամբ մը. — Մեր նպատակը աւանդով փոխատուութիւն ընողները կործանել չէ, կ'ըսէ Լէօէ'ն Թերթը որ առաջին անգամ գաղափար յղացաւ քննութիւն մը բանալ եւրոպական «Մօն-տը-Բիէթէ»ներուն վրայ. մենք պարզապէս կ'ուզենք որ, Լոնտոնցի աղքատ կին մը իր ողորմելի գոյքերուն փոխարէն կարենայ պզտիկ գումար մը փոխ առնել նոյն նպաստաւոր պայմաններով որոնցմէ կ'օգտուի Մատրիտցի, Բարիզցի կամ Պերլինցի աղքատ կին մը»։ Արդի դրութեամբ այս բանը չի կրնար տեղի ունենալ Անգլիոյ մէջ ուր փոխատուութեան սնտուկը, Եւրոպայի ուրիշ երկիրներուն պէս, պետական մենաշնորհ չէ, այլ մասնաւոր արհեստապետութեան մը ձեռքը։ Մէկ դարէ աւելի ժամանակամիջոցէ մը ի վեր յաջորդաբար հաստատուած օրինական տրամադրութիւնները մեծագոյն մասամբ նպաստաւոր եղած են այդ արհեստապետութեան, այնպէս որ, — առանց աւելորդ մանրամասնութեանց մտնելու, — 2½ ֆրանքի տարեկան տոկոսը որ 1784ին 62 սանդիմ էր, այսօր բարձրացած է 1 ֆրանք 97 սանդիմի, մինչ, ընդհակառակն, Եւրոպայի միւս մասերուն մէջ 100ին 30էն մինչեւ 12ի իջուցուած է այն։ Անգլիական մամուլին քննադատութիւններն արդարացի են մանաւանդ անոր համար որ, փոխառուն որքա՛ն աւելի աղքատ ըլլայ՝ այնքան աւելի խիստ պայմաններու կ'ենթարկուի։ Այսպէս, մինչ 50 ֆրանքէն վեր փոխատուութիւն ընողները կրնան սակարկել փոխատուին հետ եւ ազատ են ընկալագրի տուրքէն, այս տուրքը պարտաւորիչ է նոյն իսկ 5 շիլլինէն վար եղող փոխատուութիւններուն համար եւ տոկոսի սակը կը կրկնապատկէ. ասկէ զատ, տոկոսը տարեկան չէ, ինչպէս ուրիշ տեղեր, այլ ամսական, այնպէս որ չորսամսեայ փոխառութեան մը պահուն փոխառուին վնաս առաջ կուգայ. վերջապէս, հարիւրին սա չափի վրայ չի հաշուիր տոկոսը, այլ երկու շիլլինին կամ երկու շիլլինի կոտորակին սաչափի հաշուով, որով 0 ֆր. 60 սանդիմ փոխ առնողը 2½ ֆր. փոխ առնողին հաւասար տոկոս կը վճարէ եւ 3 ֆր. 75 սանդ. փոխ առնողը 5 ֆր. առնողին հաւասար։

Լոնտոնի լրագրութեան բողոքներն՝ աղքատ դասակարգին կրած այս դժուարութիւններուն դէմ, երբ նեղութեան օրերու մէջ կը հարկադրուի իր հագուստը կամ մէկ գոյքը գրաւի դնել, անարձագանգ չմնացին։ Թէեւ վաշխառուները կը փորձեն ինքզինքնին պաշտպանել, սակայն մամուլին ձայնը աւելի զօրաւոր ազդեց եւ քննութիւն մը հրամայուած է կառավարութեան կողմէ։

Կ'ուզուի Ֆրանսականին նման Մօն-տը-Բիէթէ մը հաստատել Լոնտոնի մէջ, իր գաւառային մասնաճիւղերով, բայց ասոր համար խնդիր է որոշել թէ հարկ պիտի ըլլա՞յ վնասի հատուցում տալ բրիտանական ոստանին 650 փոխատուներուն կամ վաշխառուներուն որոնք հինուց ի վեր արմատացած արհեստապետութիւն մը կը կազմեն։

Ժողովուրդին համար կենսական կարեւորութիւն ունեցող այս խնդիրը զոր 1894 մայիսին հրապարակ հանեց Լէօէ եւ որ միւս լրագիրներուն կողմէ քննուեցաւ ու վիճաբանութեան առարկայ եղաւ իր զանազան երեւոյթներուն տակ, 1895 յունուարէն ի վեր առկախ կը մնայ՝ քննիչ յանձնաժողովներուն աշխատութեան արդիւնքին ու եզրակացութեան սպասելով։ Այդ յանձնաժողովները միայն պիտի կրնան բարեբար լուծում մը տալ խնդրին, այնպէս որ Լոնտոնցի աղքատ մը՝ նեղութեան օրերու մէջ կարենայ կարճ պայմանաժամով մանր փոխառութիւն մը ընել նոյն դիւրին պայմաններով որոնք կը տրուին իր վիճակակիցներուն Եւրոպական ուրիշ ոստաններու մէջ։

ՑՆՑՈՏԻՆԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

Անցեալ կիրակի մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց մէջ շրջաբերական մը կարդացուեցաւ, որով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը կը հրաւիրէր ժողովուրդը՝ հանգանակութեան մասնակցելու աղքատաց հաց հայթայթելու համար։

Այդ հրաւէր առաջին անգամ եղած էր արդէն Ս. Զատկի առթիւ, բայց Թաղ. խորհրդոց անդամք ո՛ր աստիճանի գործ տուին այս սրտաշարժ պէտքին, յայտնի չէ. միայն ստոյգ է թէ ակնկալուած արդիւնքը չէ արտադրած եւ Ս. Պատրիարք Հայրը այս պատճառաւ պէտք տեսած էր կրկնել։

Տարիներ առաջ աւելի շուտ կը լսէինք մարդասիրական հրաւէրները. կը յիշեմ Սովելոց Յանձնաժողովը, որ աշխարհիս ամէն կողմէն նպաստներ կ'ընդունէր եւ օրը օրին հաց եւ ուտեստ կը ղրկէր կարօտեալներուն։ Տարիներ առաջ աւելի առատ կուտայինք մեր նուէրը. մեր հացէն մեր քսակէն կը կերակրէինք աղքատը, որոյ փճացուցած էր հունձքը մարախն աւերիչ, որոյ դաշտը զլացած էր իւր տարեկան պարգեւը կենսատու, վաճառած սպառած էր իւր կովը ու ոչխարը, այծն ու գառնուկը, սայլը ու սամիկը՝ դրամ ունենալու եւ ապրելու ու ապրեցնելու իւր ընդոծինները նահապետական տանիքին ներքեւ։

«Աղքատին Զատիկը» խորագրին տակ ասկից առաջ ի վեր հանած էինք թէ ո՛րչափ մեծ կարեւորութիւն պէտք է ընծայել այդ աղքատներուն, որք գոհ կը մնան երբ չոր հաց մը տրուի իրենց, մի՛ քիչ մը խնայողութիւն Զատկական ծախքերուն մէջ, եւ ահա՛ սփոփանք մը պիտի կարենայինք ընծայել չքաւորին որ կորուսած էր իւր ապրուստը։

Այդ աղքատներուն հաց կամ հացագին, այս կը պահանջուէր մենէ, բայց մենք անցանք Յիսուսի գերեզմանին քովէն, լսեցինք իւր խօսքերը գերեզմանին քով, տեսանք որ կը քալէր ու կը խօսէր աշակերտաց հետ, եւ ահա Ս. Համբարձման տօնը եւ մենք տակաւին հացագի՛ն պիտի նուիրենք։ Ազգ. Պատրիարքարանը չէ կարող հինգ հացով եւ երկու ձուկով բոլոր աղքատները կերակրել, ինչ որ կը խօսէր մեզ Աւետարանը Յարութեան աւուրց մէջ. ուրիշ Թուղթ մը հարկ է դարձնել, եւ կարդալ գթութեան, ողորմութեան պատուէրները։ Ամէն եկեղեցի սկսած է իւր հանգանակութեանը, Աւետարանի այրի կնոջ հետեւինք, Թող լումայ մը ըլլայ մեր նուէրը, բաւական է որ մեր սրտէն տանք զայն։

Այդ լուման ու տաճարի այն գանձանակը յիշեցի անցեալ կիրակի. մարդ մը, ծերունի, աղքատ, բաղդէն ապտակուած, ցնցոտիներու տակ, պատերու մէջ մարդ մը իւր նուէրը կը ձգէր աղքատաց ինպաստ հացագնի հանգանակութեան համար, ցնցոտիի մէջ էր այդ ողորմած մարդը, բայց իւր հոգին ոսկիոյ պէս մաքուր։

Ո՛վ խօսած էր իրեն այդ պէտքին վրայ, տարիներու բեռան տակ ճնշուած ինքնին արդէն աղքատ այդ մարդը կը բերէր խնդութեամբ յօժարափոյթ 7 մէճիտ կը դնէր սեղանին վրայ, անշուշտ իւր անձին զրկումներուն, խնայողութեան արդիւնքը։ Զայդ իրեն ու շատերուն խօսած էր այն պաշտօնագիրը որ կարդացուեցաւ եկեղեցւոյ մէջ անցեալ կիրակի, կը լսէր հացի կարօտ այդ աղքատներուն տառապանքը, կը յուզուէր, կը նայէր իւր գրպանները, եւ մեծ նեղութեամբ ձեռք բերած այդ 7 մէճիտը կը տանէր հոն ծրարուած, կ'աղօթէր անոնց համար ու եկեղեցւոյն օրհնութիւնը առած՝ քայլերը կ'ուղղէր տաճարին դռնէն դուրս դէպի խորհրդարանը չէր վարանէր մտնելու, ոչ ոք կ'արգիլէր զինքը, անյագ տենչ մը կը խայտար իր մէջ, մոռցած էր իւր պէտքերը, իւր ցաւերը իմացնելու չէր գար հոն, իրմէ աւելի ողորմելի, իրմէ աւելի աղքատ եղբարց ցաւերը ամոքելու համար հարուստ սրտէն, աղքատ քսակէն հացագին կը նուիրէր, ամենուն աչքերը անոր վրայ կը դառնային, ամենուն զարմանքն ու սքանչացումը կը լսէր նա, իւր տժգոյն ու խորշոմ դէմքին վրայ գրուած կար դժբաղդութեան պատմութիւնը, խռիւ մազերը գլխուն վրայ ցցուած, ճերմակ մօրուքը իւր ծնօտը կը ծածկէր, ձեռքերը դողդոջուն կ'երկարէին սեղանին վրայ, իւր մատներուն մէջ սեղմած դրամէն հրաժարելու համար. կիսամաշ ոտնաման մը հազիւ կը պահպանէր ոտքը ցից քարերու, խիճերու, ապակեայ բեկորներու կեղեքումներէն, Թիկունքէն երկարող բալթոն ծերացած ու մաշած իրեն պէս, ինք յոգնած ու տկար հազիւ կանոնաւոր քայլափոխ մը կ'ընէր իւր գնացքին մէջ։ Ողորմած ծերունի՛դ, դու որ այդ ծերութեանդ ու թշուառութեանդ մէջ քու ամէն հարստութիւնդ եկար այդ աղքատաց գանձանակը ձգեցիր, քեզ համար կը բերկրի Յիսուս երկինքէն, կը տեսնէ քու այդ լումադ եւ կը խօսի ինչ որ ըսաւ այրի կնոջ լումային համար Տաճարին գանձանակին դիմաց, «Ամէն ասեմ ձեզ, սա շատ արկ քան զամենեսեան որ արկին ի գանձանակն»։

ՍԱՄՈՒԷԼ ԵՐԷՑ

ՇԱՏ ՈՒՇ

Աստուածաշունչի նոր եւ ամէն քսակի դիւրամատչելի տպագրութիւնը կ'աւարտի վերջապէս եւ Ս. Գրոց տարածման ընկերութիւնը ատով մեծ Թերի մը կը լրացունէ։ Միակ պակասը—ընդունելի—անկանոն գրքերու բացակայութիւնն է եւ իրօք ցաւալի։

Սակայն հոս սկզբունքի խնդիր մը կայ։ Քիչ մը ուսումնասիրենք։ Ընկերութիւնը այդ տպագրութեամբ բարերարի մը դերը կը ստանձնէ, աս մեծ արժանիք մ'է։ Սակայն ոչ ոք կրնայ կարծել թէ մենք իրաւունք ունինք պահանջել աւելին։ Ան մարդիկը աչքաչափ բարիք միայն մատուցած են ընել։ Աւելին յուսալը նոյն իսկ, չեմ գիտեր, նուրբ դատողութեան մը համար, անկումի մը նշանը կ'երեւնայ ինծի։ Անոնք իրաւունք ունին հարցունելու մեզ. Նախ. «Վանքեր ունիք, տպարաններ ունիք, ամէն բան ունիք, եւ ինչո՞ւ համար ցարդ նախաձեռնութիւն չըրաք այն գործին»։

Այս առաջինին պատասխան մը չունինք տալու։ Մինչեւ հիմա մեր վանական միաբանութիւնները շատ գրքեր տպած են, որոնք բովանդակաբար Ս. Գրոց նոր տպագրութեան մը ընծայելիք օգուտին, շատ երկրորդական կարեւորութիւն ունին։

Ըսել է միջոցները չեն պակսիր մեզ.

Երկրորդ. «Մենք գործին դժուար մասը կատարեցինք, դուք ալ, եթէ կ'ուզէք, անկանոն գրեանը տպագրեցէք գոնէ։»

Նորէն մեր կողմէն պատասխանին Զաբարեայ։

Ուրեմն պատճառը սա է որ մենք դեռ հին գաղափարներով կապուինք։ Լոյսը կը խրտչեցունէ զմեզ։

Շատ անգամ առիթ ունեցած եմ հիանալու «ուրիշ» յարանուանութեան, կրօնական գիտութեան վրայ։ Դիտեցէ՛ք Աւետարանի կատարած դերը իր հաստատութեան ցարդ։ Անհուն եղած է։ Ան կրօնական օրկան մ'է, որ առանց շփոթելու, ուղղակի իր նպատակին կը ձգտի։

Մենք ինչո՞ւ չենք ունեցած մեր կրօնական թերթը։ Ինչո՞ւ չունենանք։

Արդեօք կրօնական խնդիրներ լրագրի մը մէջ պարզուելով իրենց վսեմութիւնը կորսնցուցա՞ծ կ'ըլլան։ Արդեօք ժողովուրդը լուսաւորուելով կրօնքը հաստատակա՞ծ կ'ըլլայ։ Ոչ՝ Հայ. Եկեղեցին վախնալու բան մը չունի։ Ան իր հիմը ուղղակի Յիսուսէն ընդունած է։ Բարոյապէս ազատ է մեր խօսքով։

Մեր զարգացման միակ ճամբան այս է։ Եկեղեցին սիրցունել ժողովուրդին։

Քիչ շատ պարզել հաւատալիքները։ Ցուցունել անոր թէ Քրիստոնէութիւնը բարձր է եւ ան մակարդակին տանիլ զնա որ գէթ կոյր չի քալէ։

Նորէն առաջարկ մը։

Կրօնական թերթ մը հիմնուի, ամսական, կամ նոյն իսկ ձրի։ Կրօնական Ժողովին ուղղակի տրամադրութեանը տակ ըլլայ եւ գրեն կրօնականները, պարզ եւ դիւրահասկնալի ոճով բացատրեն մեզի մեր եկեղեցին, կրօնքը։

Այդ թերթը կրօնական ու բարոյական ուսուցիչ մը պիտի ըլլայ ամենուն։

Բայց ծախքը։ Այս բառէն կը վախնամ այլեւս։ Գուցէ այս բառը նետէ այս առաջարկս ալ Նպաստի Սնտուկին քովը։

Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

Պանտրմա

ԺԻՒԼ-ՎԷՌՆԱԿԱՆ ՇՈՒՐՋ ՄԸ

Ուղեւոր շուն մը հազուադէպ բան է։ Օունէ, ամերիկեան նամակատան պաշտօնեաներուն համբաւաւոր շունը, որ քանիցս Միացեալ-Նահանգներուն մէջէն անցած է թղթատար վականներով, եւ որ վերջերս ճամբայ հանուեցաւ աշխարհիս շրջանը կատարելու համար, ողջ առողջ Նիւ-Եորք հասեր է Բորդ-Թիլէջ շոգենաւով։

Աշխարհիս շրջանը աւարտելու համար կը մնայ միայն Նիւ-Եորքէն Գամբրիա երթալ (Ուաշինկթընի նահանգին մէջ), ուղեւորութիւն մը զոր արդէն քանիցս կատարած է։ Անցեալ օգոստոս 16ին Ճաքոմէն ճամբայ ելած էր խաղաղականի թղթատարովը, եւ հետզհետէ անցած էր Շանկայէն, Ֆուչէուէն, Հօնկ-Քօնկէն, Սինկապուրէն, Բէրիմէն, Սուէզէն, Բօր-Սայիտէն, Ալճերիէն եւ Ասորեստաններէն։ Վիզի մանեակին վրայ երկու բլաքներ ունէր որոց մէկը տուած էր Ճաքոմի թերթ մը, եւ միւսը նոյն քաղքի նամակատան տնօրէնը։ Առաջինին վրայ սա բառերը փորագրուած էին. «Օունէ՛յ, ճանչցուեցէք Ճաքոման ցորչափ կ'ապրիք, եւ երբ մեռնիք՝ պիտի թաղուիք գագաղի մը մէջ ի Ճաքոմա»։ Երկրորդին վրայ գրուած էր սա աւելի յստակ ծանուցումը.

«Անոնք որ այս շան հանդիպին, Թո՛ղ գիտնան թէ իր անունը Օունէյ է։ Միացեալ-Նահանգներու նամակատան հարիւր հազար պաշտօնեաներուն սիրելին է։

«Այսօր, 1895 օգոստոս 16, ճամբայ կ'ելլայ աշխարհիս շրջանը կատարելու։ Լաւ ընդունելութիւն ըրէք իրեն, եւ դիւրացուցէք իր ճամբորդութիւնը, Եաքօհամա, Հօնկ—Քօնկ եւ Նիւ—Եորք մէջէ։ Նիւ-Եորքէն ցամաքի ճամբով ղրկեցէք Ճաքոմա, եւ ով գիտէ, աշխարհիս շուրջը իր ուղեւորութեան մէջ թերեւս գերազանցէ նոյն ճամբորդութեան բոլոր ձեռնարկողները»։

Բորդ-Թիլէջի նաւապետը ինք անձամբ Օունէյը տարեր է նամակատան կեդրոնական գրասենեակն ի Նիւ-Եորք, ուսկից Շիքակօի ճամբով ղրկուեր է Ճաքոմա, ուր փայլուն ընդունելութիւն մը կը սպասէ իրեն։

Բացի վերոյիշեալ երկու յանձնարարականներէն, Օունէ Ճաքոմա կը տանի օրինաւոր անցագիր մը, զոր 1895 հոկտեմբեր 3ին իրեն յանձներ է Ճաբոնի ամերիկեան հիւպատոսը, որպէս զի անարգել անցնի այդ երկրէն։ Ահաւասիկ այս եզական անցագրին պարունակութիւնը։

«Այս անցագիր յանձնուեցաւ Օունէյ շան, Միացեալ Նահանգներէն, որուն անունը ստորեւ գրուած է, որպէս զի կարենայ երկրին ներսը ճամբորդել։ Յատկապէս կը խնդրուի չունենալ որ Ճաբոնի տեղական օրէնքներն ամէն մանրամասնութիւններով մտիկ ընէ, եւ կը հրաւիրուի վայել ու հաշտարար կերպով վարուիլ։— Ստորագրեալ. Ճէյմս Բէնէլլի, ամերիկեան հիւպատոս ի Քիօպէ։—Տիրոջ անունը, Օունէ, ամերիկացի ուղեւոր շունը»։

Անցագրին կռնակի կողմը ճաբոններէն գրուած ազդարարութիւն է.

«Գիտելիս, ներքին մասերը ճամբորդելով, պարտի հնազանդիլ բոլոր տեղային կանոններուն։ Ներելի չէ իրեն առեւտուրով զբաղիլ, պայմանագրեր պատրաստել, տուներ վարձել եւ երկրին ներսերը բնակիլ։ Ներելի չէ իրեն հրացէն գործածել եւն.»

Աւելորդ է ըսել թէ Օունէ խղճմտօրէն համակերպեցաւ այս պատուէրներուն։

—)(68)(—

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼ»Ի

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏ

ՃԷՔ

«Յ. Գ.— Իրիկուան ժամը տասն—Սիրելիս, պարոնները վեր ելան։ Ասկէ [illegible] կը քաղեմ գիշերը բարի մը աւելցնելու համար նամակիս, ինչ որ պիտի ըսէի [illegible] եթէ հոս, քովս ըլլայիր։ Մ'վհատիր, [illegible] մ'սրտմտիր մանաւանդ։ Դուն գիտես թէ ինչպէս է ան։ Շատ բարի, բայց [illegible]։ Որոշեց որ գործաւոր ըլլաս, եւ պէտք որ ըլլաս։ Ինչ որ ըսես օգուտ չունենար [illegible] մասին իր անխախտ գաղափարն ունի [illegible] դարձա՞ծ է։ Ես չեմ գիտեր։ Հոս [illegible] բոլորովին խելօք գլխէս կանենէ։ [illegible] ը սա է որ դուն հիւանդ չըլլաս։ Կը գրեմ, Ճէքս, աղէկ նայէ ինքզինքդ։ [illegible] աղէկ ծածկէ գլուխդ երբ դուրս ելլաս։ [illegible] կղզին խոնաւ ըլլալու է։ Զգուշացիր [illegible] չէն։ Եւ յետոյ, թէ որ բանի մը պէտք [illegible] նենաս, Արշանպօլներուն տունը նամակ [illegible] է։ Անոնց արժնցած ատենդ նորէն [illegible] տե՞ս չըզգաս։ Ուստի փոքր [illegible] համար ամէն ամիս մէկ կողմ կը դնեմ պզտիկ գումար մը իմ արդուզարդիս ստակէն։ Երեւակայէ որ խնայասէր ըրիր զիս։ Աշխատէ՛ մանաւանդ։ Մտածէ թէ պիտի գայ օր մը, որ թերեւս հեռու չէ, ուր մայրդ զքեզ միայն պիտի ունենայ իբրեւ նեցուկ։

«Եթէ գիտնայիր թէ երբեմն որչափ կը տխրիմ ապագան մտածելով։ Աւելորդ է ըսել թէ կեանքը շատ զուարթ չէ հոս, մանաւանդ այս վերջին գործէն ի վեր։ Ամեն օր երջանիկ չեմ, միայն թէ կը ճանչնաս զիս, վիշտը երկար չի տեւեր իմ վրաս։ Միեւնոյն վայրկեանին մէջ թէ՛ կուլամ թէ կը խնդամ, առանց պատճառն հասկնալու։ Մնաց որ իրաւունք չունիմ տրտնջալու։ Ամեն արուեստագէտներու պէս ջղային է, բայց անհնարին է երեւակայել թէ ինչ վեհանձնութիւն եւ մեծութիւն կայ այդ բնաւորութեան խորը։ Մնաս բարով, սիրելիս։ Կ'աւարտեմ նամակս զոր մայր Արշանպօլ նամակատուն պիտի ձգէ գացած ատենը։ Կը վախնամ որ երկար չպիտի մնայ մեր քով այս ազնիւ կինը։ Պ. տ'Արժանթօն կը կասկածի անկից։ Կաշառուած կը կարծէ զայն իր թշնամիներուն կողմէ՝ գողնալու համար իր գիրքերուն ու թատրերգներուն նիւթերը։ Կը համբուրեմ քեզ եւ կը սիրեմ, իմ ամենասիրելի Ճէքս...... բոլոր այս փոքր կէտերը քեզ ուղղուած համբոյրներ են։»

Այս նամակին բազմաթիւ էջերուն ետեւէն Ճէք որոշակի ճանչցաւ երկու դէմքեր. տ'Արժանթօնի վարդապետական դէմքը որ տուն կուտար, յետոյ իր մօր դէմքը, մայրն ալ ինքիր գլխուն մնացած, որ հեռուանց կը սեղմէր կը պաշտպանէր զինք իր գգուանքներովը։ Ո՛րչափ հարստահարեալ կը զգացուէր, հէք կինը. ի՛նչ խղճուք իր բոլոր արտաքնոցուն բնաւորութեան։ Որովհետեւ տղոց երեւակայութիւնը յօժարակամ կը մեկնէ իր մտածումները պատկերներով, կարդացած պահուն կը թուէր Ճէքին թէ իր Իտան— անիկայ միշտ Իտա կը կոչուէր իրեն համար— Տէն Հանկեռի աշտարակին մէջ փակուած, անձկութեան նշաններ կ'ընէր իրեն, օգնութեան կը կանչէր զինք ազատարարի մը պէս։

Օ՛հ. այո, պիտի աշխատէր, պիտի յաղթէր իր զզուանքներուն, լաւ գործաւոր մը պիտի ըլլար, մնալով եւ իր ապրուստը ճարելով՝ մայրն հանելու համար անկից, ազատելու համար այդ բռնաւորութենէն։ Եւ նախ եւ առաջ պահեց իր բոլոր գիրքերը, բանաստեղծներ, պատմաբաններ, իմաստասէրներ, Պ. Ռիվալի սնտուկին մէջ, զոր գամեց վախնալով որ կը փորձուի։ Ալ չէր ուզեր կարդալ, իր մտքին առջեւ բանալ այնքան մոլորեցուցիչ ճամբաներ։ Կ'ուզէր պահել իր բոլոր ուժը, իր բոլոր մտածումը, այն նպատակին համար զոր մայրը ցոյց կուտար իրեն։

—Իրաւունք ունիս, պզտիկ, ըսաւ Ռուտիք։ Գիրքերը փուճ-փաճ բաներով կը լեցնեն կոր գլուխդ։ Միտքդ կը ցրուեն կոր գործիդ մասին։ Մեր արհեստին մէջ պէտք չկայ ասկից աւելին գիտնալու. եւ քանի որ բարիկամեցողութիւն ունիս սորվելու, տես ինչ կ'առաջարկեմ քեզ։ Այժմ, գիշերներն ու նոյն իսկ կիրակի օրերն ալ կ'աշխատիմ։ Եթէ կ'ուզես, հետս եկուր. բանած ատենս քեզ պիտի սորվեցնեմ երկաթի ուղղելը եւ հարթելը։ Թերեւս Լըպէքանէն աւելի համբերող ու աւելի բարեբախտ ըլլամ։

Այն օրուընէ սկսեալ, այսպէս եղաւ։ Ընթրիքէն անմիջապէս ետք, մեքենագործը, որ մասնաւոր գործ մը վրան առած էր, տղան իր հետ կը տանէր ամայի մարած գործանոցը որ կարծես կ'ամփոփուէր նոր ուժեր պատրաստելու վաղուան աշխատութեան համար։ Գործասեղանի մը վրայ դրուած լամպար մը միայն կը լուսաւորէր հայր Ռուտիքի աշխատութիւնը։ Գործանոցին մնացեալ մասը թաղուած էր այն մռայլ ստուերին մէջ ուր լուսինը իրերը ցոյց կուտայ կոյտ կոյտ, առանց որոշելու զանոնք։ Ցցուածներ, հերձատումներ կը նշմարուէին պատերուն ամբողջ երկայնքը ուր գործիները կախուած կը մնային։ Ճախարակները կը տեղաւորուէին երկար շարքերով։ Պարանները, մանիճները, թելոցները իրար կը խառնուէին՝ կեցած, անշարժ, մինչ մետաղի տաշուքներ խարտուքներ գետինը կը շողային, կը ճարճատէին ամեն մէկ քայլի տակ, գործասեղաններէն վար ինկած իբրեւ ապացոյց դադրած աշխատութեան։

Հայր Ռուտիք, գլխահակ, մտայոյզ, կը շարժէր իր մանրակրկիտ գործիները, աչքերն յար սեւեռած ժամանակաչափի տասնիքին վրայ։ Բնա՛ւ ուրիշ աղմուկ եթէ ոչ ոտնկաներով շարժող ճախարակին խորթիւնը, եւ սուր սրսիւնը ջուրին որ կաթիլ կաթիլ կ'իյնար արագութեամբ դարձող ճախարակին վրայ։ Վարպետին քով կեցած, Ճէք կը զբաղէր տաշելով երկաթի կտոր մը, բոլոր ուժովը աշխատելով, արհեստէն համ առնել ջանալով։ Բայց յայտնապէս կոչում չունէր։

—Լմցաւ, իմ խեղճ փոքրիկս, կ'ըսէր հայր Ռուտիք։ Չես հասկնար թէ ինչ է խարտոցը։

Սակայն, փոքրիկը ձեռքէն եկածը կ'ընէր եւ ո՛չ վայրկեան մը հանգիստ չէր առնէր։ Երբեմն, կիրակի օրեր, վարպետը կը տանէր զայն՝ գործարանը մանրամասն տեսնել անցընելու, իրեն կը բացատրէր շարժումը բոլոր այդ հզօր մեքենաներուն, որոնց անունները այնքան բարբարիկ էին, այնքան կնճռոտ որքան իրենց երեւոյթը։

«Մանիճներու համար կոճակի ծակեր ողորկելու մեքենայ։»

«Թուրիններ փորելու մեքենաներ։»

Եռանդեամբ կը մանրամասնէր իրեն կտոր կտոր անիւներու, ատամներու, խոշոր պտուտակի բոլոր այդ ընդօրոյքը. իր սքանչանքին կ'ենթարկէր այդ հազարաւոր մասերուն հրաշալի ճշդութիւնը, որոնք այնքան կատարեալ ամբողջութիւն մը կը ձեւացնէին։ Այս բացատրութիւններէն Ճէք անօրոշ, վիրաբուժական անուն մը միայն միտքը կը պահէր որ իրեն կը յիշեցնէր ահաւոր շղթայ մը որուն անվերջանալի պտուտակը կը ճանչէր իր ուղեղին մէջ։ Ինք չէր կրցած յաղթել սոսկումը զոր իրեն կը պատճառէին բոլոր այդ անգիտակից, բիրտ, անողոք զօրութիւնները որոնց յանձնած էին զինքը։ Տագնապով շարժելով, չոր գազաններու [illegible] կռուտային որոնք իրեն անցնելուն կը սպասէին զինք կուլ տալու, պատռելու, կտոր կտոր ընելու համար։ Անշարժ, ցուրտ, ա՛լ աւելի սպառնական կ'երեւնային անոնք, կզակնին բաց, ժանիքնին ցցած, կամ բոլոր իրենց աւերման գործիները պահած, ծածկած, յագեցած ու գոհացած անզգութեան երեւոյթով մը։ Սակայն անգամ մը գործանոցին մէջ ականատես եղաւ սրտաշարժ արարողութեան մը որ՝ հայր Ռուտիքի ամեն բացատրութիւններէն աւելի աղէկ հասկցուց թէ այդ բաներուն մէջ գեղեցկութիւն մը եւ մեծութիւն մը կար։

Պետական Թնդանօթակիրի մը համար աւարտած էին շքեղ մեքենայ մը շոգեշարժ, հազար ձիու զօրութեամբ։ Երկար ատենէ ի վեր կը գտնուէր մեքենայից սրահին մէջ, որուն ներքնակողմը ամբողջ կը գրաւէր։ Գործաւորները բազմութեամբ շրջապատուած, կանգուն, կատարեալ, բայց չամբողջացած։ Շատ անգամ Ճէք անցած պահուն անոր կը նայէր հեռուանց, միայն ապակիներուն մէջէն, վասնզի բաց ի մեքենան լարողներէն ոչ ոք իրաւունք ունէր ներս մտնելու։ Մեքենան, լմնալուն պէս, Սէն-Նազէր պիտի տարուէր, եւ այս մեկնումին գեղեցկութիւնն ու հանդիսաւորութիւնը սա էր որ, հակառակ իր ահագին ծանրութեան եւ կազմածներուն կնճռոտութեանը, Էնտրէի ճարտարագէտները որոշած էին մէկ անգամէն հանել զայն, որովհետեւ գործանոցին ունեցած ահագին բեռնաբարձ մեքենաները թոյլ կուտային այս յանդուգն փորձը։ Ամեն օր կ'ըսէին «Վաղը է....» բայց ամեն անգամ, վերջին վայրկեանին, մանրամասնութիւն մը հսկողութեան կարօտ, նորոգուելիք, ամբողջանալիք բաներ կ'ըլլային։ Վերջապէս, պատրաստ է։ Նաւ գրաւելու հրամանը եղաւ։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՅԻՍ 10/22, 1896

Քաղաքական կացութիւն

ՄԱՃԱՌԱԿԱՆ ՀԱԶԱՐԱՄԵԱԿՆ ԵՒ ՍԼԱՒ ՏԱՐՐՔ ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ

Հունգարիոյ Վարչապետ Պարոն Պանֆի անցեալ չորեքշաբթի Վիեննա գնաց կոլուխովսքի կոմսին հետ խորհրդակցելու Սերպիոյ հետ ծագած ծանօթ խնդրոյն վրայ։ Հունգարիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ Պ. Հորանսքի, այս խնդրոյ վրայ հարցապնդում մը ներկայացնելով, ըսաւ թէ որովհետեւ Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ Աւստրիօ-Հունգարիոյ դերը ակարացած է վերջին ժամանակներս, հարկ անհրաժեշտ է պաշտպանել անոր ազդեցութիւնն ու արժանապատուութիւնն, և հոգ տանիլ որ իշխանութեան հաւասարակշռութիւնը չխանգարի այն կողմեր միջազգային տեսակէտով։ Մաճառ լրագիրք շատ աւելի խիստ լեզուաւ կը խօսին, և մինչեւ իսկ կը պահանջեն որ Պելկրատի դեսպանն ետ կանչուի, եթէ Սերպիա աւելի կատարեալ գոհացում չտայ մաճառական դրօշին եղած ծանօթ խնամանքին առթիւ։ Թէ կոլուխովսքի կոմսն և թէ Պանֆի Պարոնն այն կարծիքէն են թէ այսքան կարեւորութիւն տալ չարժեր։ Բայց մաճառ Վարչապետն հարկադրուած է ի նկատ առնուլ Մաճառաց դիւրազգածութիւնն, որ սաստկացած է Սերպերուն և ուրիշ Սլաւներուն կողմէ մաճառական Հազարամեակին ցուցուած հակառակութեան բերմամբ։ Սերպիոյ մէջ ալ գրգռութիւն կայ։ Հոն ալ օրուան նախարարութիւնը կ'ամբաստանուի՝ գոհացում տալուն համար Հունգարիոյ։ Երկրին կառավարութիւնը կը ճգնի օր առաջ փակել խնդիրն, որպէս զի այս կամ այն կողմէ նոր թշնամանք մը տեղի չունենայ և գործն աւելի չսաստկանայ։ Այս առթիւ անգլ. թղթակից մը Վիեննայէ հետեւեալը կը գրէ.

«Երէկ ինծ այցելութեան եկաւ Սերպ պետական մարդ մը, որ դրօշի խնդրոյն վրայ Սերպիոյ և Աւստրիոյ միջեւ փոխանակուած պաշտօնագրերը տեսած էր, ու բացարձակ կը պնդէր թէ Մաճառք բոլորովին անիրաւ են այս խնդրոյ մէջ սկիզբէն մինչեւ հիմա։ Սերպիոյ երիտասարդ Թագաւորն ի սկզբան կը խորհէր թէ Սերպիա կարեւորութիւն տալու չէ գործին. (Հազարամեակի հանդէսներուն առթիւ ի ցոյց դրուելիք սերպ դրօշի ծանօթ գործին.) բայց երբ Վարչապետ Պ. Նովագովից, որ արդէն պատմաբան մ'է, յիշեցուց թէ Հազարամեակի կարգացոյցին համեմատ Սերպիոյ հին դրօշն երիցս անգամ պիտի խոնարհէր յունիս 8ին (Ն. Տ.) Հունգարիոյ Թագաւորին առջեւ, ի նշան հպատակութեան, ուրիշ հին ազգութեանց դրօշներուն հետ միասին, որոնք այժմ Հունգարիոյ Թագաւորին հպատակ են յայսօր, Աղեքսանդր Թագաւոր զգաց թէ այսպիսի արարողութիւն մը նուաստացուցիչ պիտի ըլլար Սերպիոյ համար։ Ուստի, խնդրեց որ Հազարամեակի հանդէսներուն կարգացոյցէն Սերպիոյ հին դրօշը հանուի։ Բայց երբ մաճառ Վարչութիւնը, «բանն անանկ չէ, այն դրօշ հիմակուան Սերպիոյ հետ վերաբերութիւն չունի, դուք վրանիդ մի՛ առնէք», ըսելով մերժեց կարգացոյցի փոփոխումը, Սերպիոյ Թագաւորն հաստատեց իր կառավարութեան առած հրամանը թէ Վիեննայի սերպ դեսպանն և Փեշթայի սերպ ընդհանուր հիւպատոսը ծայրէ ի ծայր բացակայ ըլլան Հազարամեակի ամեն արարողութիւններէն։—Հարցուցի այցելուիս թէ «Գիտէ՞ք որ նոյն դրօշ նոյն ձեւով 1867ին գործածուած էր առանց Սերպիոյ կողմէ բողոքի, երբ Ֆրանց Եօզէֆ թագ դրաւ իբրեւ Հունգարիոյ թագաւոր»։—«Գիտեմ, պատասխանեց. բայց այն ատեն Սերպիա հիմակուան պէս անկախ Թագաւորութիւն մը չէր, և չկար պատմաբան մը ի գլուխ սերպ Վարչութեան որ հասկնար թէ այնպիսի արարողութիւն մը ո՛րքան նուաստացուցիչ էր Սերպիոյ համար։ Այս վէճին տակ կայ տնտեսական վնասը զոր վայրապար մեզ կը պատճառէ Հունգարիա։ Կը լսէք որ ամեն օր մեծամեծ անանկութիւնք կը պատահին Սերպիոյ մէջ, օր մը Նիշ, հետեւեալ օրը Պելկրատ, և այս տնտեսական տագնապի միակ պատճառն է մաճառական ինքնասիրութիւնն և Սերպիոյ դէմ հակառակութեան ոգին։ Ռումանիա տնտեսական տեսակէտով իր անկախութիւնը ձեռք բերաւ, բայց գիտենք որ մեք մինչեւ 20—30 տարի չենք կրնար նոյն դիրքը ձեռք ձգել. իսկ քաղաքականապէս կը զգանք ամեն օր թէ Աւստրիա-Հունգարիա մեր գրաւից դրացին է։ Բայց եթէ սերպ Պետութեան կործանումին աչք կ'առնունք, եթէ անհատ անանկանալէ չենք վախնար, բնական է որ չխոնարհինք Մաճառներուն առջեւ, բաւական է որ Հունգարիա մեր վրայ տիրապետել չյաւակնի։ Օր մը հարկաւ պիտի տեսնուի Հունգարիոյ և Սերպիոյ հաշիւը։»

«Ի վերջոյ, իմ սերպ խօսակիցս հարկադրեցաւ ընդունիլ թէ սերպ ներկայացուցիչք կարող էին ներկայ ըլլալ Հազարամեակի Ցուցահանդէսին բացման, իրենց մեծարանքը ներկայելու Թագաւոր-Կայսեր որ բարեկամ է Սերպիոյ, և Ցուցիսի հանդէսներէն բացակայ մնալ՝ առանց անպէտ աղմուկի։ Կը յիշուի թէ երբ Պելկրատի մէջ ուսանողք այրեցին մաճառ դրօշն, աստիճանապետն այս թշնամական գործը չխափանելուն համար պաշտօնանկ եղաւ ի խնդրոյ աւստրեան դեսպանին, բայց մի քանի օր ետքը նորէն գործոյ պաշտօնարանին մէջ ուրիշ պաշտօնի մը կոչուեցաւ։ Իմ սերպ խօսակիցս խոստովանեցաւ նաև թէ կարելի էր նուազ ուշագրաւ ուրիշ պաշտօնի մը կոչել այս աստիճանապետ։ Բայց գիտեցի թէ ո՛րքան գաղտնութեամբ կը խօսէր դէպքին վրայ, որ դժբախտաբար հակառակութեան գործիք մը եղաւ ամեն անոնց որոց ատելի է մաճառական Հազարամեակն, այն է՝ Սերպերուն, Խրուաթներուն, Չեխերուն, Սլաւներուն, Ռումեններուն և Վիեննայի Համալսարանին գերման-ազգային կուսակցութեան պատկանող ուսանողներուն, որք մի քանի օր առաջ ուզեր էին մաճառական դրօշ մը այրել Վիեննայի Համալսարանին մէջ, բայց անմիջապէս արգիլուեցաւ։ Այս առատ Մաճառներուն, Պանֆիին, Հազարամեակին և «Հրեայ-տալ Փեշթային» դէմ ցոյց մ'ըրին քանի մը հարիւր ուսանողք, և դաւեչտախաղ մը ձեւացուցին, և որովհետեւ Համալսարանի սպասաւորք կ'արգիլէին, անոնց հետ կռուի բռնուեցան։ Փրակայի չեխական համալսարանին մէջ ալ այնպիսի հակամաճառ ցոյց մը պատրաստուած էր, բայց Համալսարանին իշխանութեանց այն սպառնալիքին վրայ թէ մասնակցողները պիտի արտաքսուին Համալսարանէն՝ ետ մնաց։»

Սլաւ ազգութիւնք և Ռումենք կը հակառակին Հազարամեակին ու կը հարուածեն զայն, որովհետեւ Մաճառք Հունգարիոյ մէջ ամեն իրաւունք իրենց սեփականել կ'ուզեն, և աղէկ չեն վարուիր միւս տարրերուն հետ։ Հակահրէականք կը հակառակին Հազարամեակին, զի Հրեայք կարեւոր դիրքերու հասած են Հունգարիոյ մէջ, և կը պաշտպանուին հոն։ Կաթոլիկներն ալ կը հակառակին, որովհետեւ Մաճառք, կաթոլիկ ըլլալով հանդերձ, մեծամասնութեամբ ազատական կուսակցութեան յարած են, և ի հարկին Վատիկանի խօսքին ալ մտիկ չեն ըներ, ինչպէս մտիկ չըրին ամուսնական-քաղաքական օրինագծերուն հաստատման առթիւ, ու պզտիկ ձգեցին Վիեննայի պապական նուիրակ Ալյիարտի կարդինալը։ Միւս կողմէ, Հազարամեակին և ընդհանրապէս մաճառ ազգին այս առթիւ կը համակրին Աւստրիոյ Ազատականք, Անգլիացիք և Իտալացիք։ Հարկ չկայ ըսելու թէ Ռուսք սլաւ տարրերուն թեւ կ'ըլլին, և Մաճառաց ազատական ուղղութեան հակառակ ըլլալով, միայն քաղաքավարութեան համար կը մասնակցին հանդէսներուն՝ իրենց դիւանագիտական ներկայացուցիչներուն միջոցաւ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Անցեալ օր ծանուցինք թէ Փարիզի մէջ Ընկերութիւն մը կազմուած է «Ֆրանսական ցեղին աճման և ծաւալման համար»։ Այսպիսի ընկերութիւն մը կազմելու պէտք տեսնուելուն ի հարկէ օտար լրագրերուն առիթ պիտի տայ խօսելու ֆրանսական բազմամարդութեան վիճակին վրայ։ Ֆրանսացիք ալ չեն աճիր գրեթէ, մինչ եւրոպեան ամեն ազգ կ'աճի։ Անցողական ախտի մը պատճառաւ, կամ ապրուստի չգոյութեան կամ անբաւականութեան բերմամբ չէ որ Ֆրանսացիներուն աճումը դադրած է։ Աշխարհի թերեւս ամենէն բարեկեցիկ ազգը (Ֆրանսական ազգն) համեմատաբար ամենէն նուազ ծնունդ ունեցող ազգն է այսօր։ Այս տարի կատարելի հնգամեայ մարդահամարը կը վախցուի որ պիտի ցուցնէ թէ Ֆրանսացիք չաճելէ զատ գրեթէ պակսել ալ սկսած են։ Դարուս սկիզբը, Ֆրանսայի բնակիչք Անգլիոյ բնակիչներէն տասներկու միլիոն հոգի աւելի էին։ 1891ին, Ֆրանսայի և Անգլիոյ բնակիչք գրեթէ հաւասար գտնուեցան, և անկէ ի վեր Ֆրանսայի մէջ ծնունդք և մահք գրեթէ հաւասար մնացին, մինչ Անգլիացիք կը շարունակեն աճիլ։ Սա եւս չմոռնանք որ դարուս սկիզբէն ի վեր իբր տասն երկու միլիոն Անգլիացիք և Իռլանտացիք մեկնեցան մայրհայրենիքէն և Ամերիկա կամ գաղթականութիւնները գացին հաստատուեցան, մինչ դարուս սկիզբէն ի վեր Ֆրանսայէն նոյն կերպով կէս միլիոն հոգի միայն դուրս ելած է։ Ֆրանսայի մէջ պահ մը առաջարկուեցաւ տուրք դնել ամուրիներուն վրայ։ Բայց մարդահամարները ցուցուցին որ Ֆրանսացիք ոչ այնքան ամուրի կը մնան որքան սակաւածին։ Ամուսնութեանց թիւը գոհացուցիչ է բաւական։ Ծնունդներն են անբաւական։ Ամեն բան հաշիւ է այն ազգին մէջ որ մեր ժամանակին աշխարհի ամենէն վերացական ժողովուրդն կը համարուէր։ Պարապ տեղն Անգլիացիներուն անունն եղեր է իբրեւ գործնական ժողովուրդ։ Զաւակ ունենալու մասին Անգլիացիք անանկ հաշիւներ չունին։ Պատճառը սա՛ է որ Ֆրանսայի մէջ ծնողաց գոյքն ու ստացուածքն հաւասար չափով կը բաժնուի զաւակներուն, մանչ թէ աղջիկ։ Հետեւապէս, Ֆրանսացին կ'ուզէ ըստ կարի քիչ զաւակ ունենալ, որպէս զի իւրաքանչիւրին վիճակելիք հարստութեան կամ կալուածին չափն աւելի ըլլայ, կամ իր հարստութիւնն ըստ կարի քիչ բաժնուի։ Անգլիոյ մէջ անփոփոխ կը պահուի անդրանկութեան իրաւունքն, որուն համեմատ կալուածները չեն բաժնուիր, այլ ամբողջութեամբ կը վիճակին անդրանիկ զաւկին։ Միւս զաւակներն ի մանկութենէ գիտեն թէ իրենք իրենց գլխուն ճարը պէտք է նային։ Մեծ կալուածատէրի մը առաջին զաւակն իր կալուածները կը ժառանգէ և ան ալ մեծ կալուածատէր մը կ'ըլլայ։ Միւս զաւակներն եկեղեցական կ'ըլլան, վաճառական, զօրական, սեղանաւոր կ'ըլլան, կամ գաղթական, և բախտ որոնել կ'երթան աշխարհի չորս կողմը։ Նորակազմ ֆրանսական Ընկերութիւնը պիտի աշխատի ժառանգութեան օրէնքն և ժառանգութեան տուրքերը փոփոխել տալ այնպիսի կերպով որ ծնողներն անանկ հաշիւներ ընելու չհարկադրուին, և երեք զաւկէ աւելի ունեցող հայրը զերծ կացուցուի ուղղակի տուրքերէ։ Ուրիշ ազգերու մէջ տնտեսագէտներ և ընկերաբաններ պարտ սեպեր են գիրքեր գրել հասկցնելու համար ժողովրդին թէ իր պարտականութիւնն է հոգ տանիլ աշխարհի վրայ խեղճերուն թիւը չաւելցնելու. այսինքն՝ զաւկները բազմացնել այնքան միայն որքան կարող է նայիլ։ Ֆրանսայի մէջ ասոր հակառակը քարոզելու հարկին ներքեւ կը գտնուին այսօր նոյն տնտեսագէտք և ընկերաբանք։ Ֆրանսացի ազգին նոյն իսկ քաղաքական գոյութեան պահպանումը հարկ կը դնէ որ ծնողներն աւելի շատ զաւակ ունենան. զի ընդհանուր զինուորագրութիւնն Եւրոպիոյ մէջ ամեն ուրեք ընդհանուր կանոն է՝ ի բաց առեալ Անգլիան և Պելճիան, և հետեւապէս, շատ չաճող ուրիշ ազգեր Ֆրանսայէն անհամեմատ աւելի շատ զօրք հանելու կարող պիտի ըլլան։ Նոր, օրինակի համար, Գերմանիա կարող ըլլայ քանի մը միլիոն աւելի զօրք հանել քան Ֆրանսա, ի՞նչ կ'արժէ Ֆրանսացի ծնողներուն այն մխիթարութիւնը թէ իրենց զաւակաց ապագան ապահոված են, և իրենք հանգիստ կեանք վարած՝ զաւակաց սակաւութեան շնորհիւ։ Ազգային վտանգ մը կայ հոս Ֆրանսայի համար։ Անհատներն այսօր հանգիստ կեանք կրնան վարել Ֆրանսայի մէջ, բայց Պետութեան ապագան, ո՛ն ո՛վ պիտի մտածէ, կը հարցնեն Ֆրանսայի ընկերաբանք։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Ռուսիոյ մայր-կայսրուհին իր հիւանդ զաւկին քովէն հեռացաւ և Մոսկուա գնաց՝ իր օգոստափառ որդւոյն Նիկոլա Բ.ի թագադրութեան ներկայ ըլլալու։ Նախագահ Պ. Ֆելիքս Ֆօռ հեռագրաւ փափաք յայտնեց Մարի Ֆէոտորովնա կայսրուհւոյն՝ գալու իր մեծարանքը մատուցանելու կայսերական կառախմբին ճամբուն վրայ, ուր որ պատշաճ գտնէ մայր-կայսրուհին։ Սա հաւանեցաւ, և զՖռուառ որոշեց։ Հոն գնաց Նախագահը Զօր. տը Պուատէֆռի հետ, (գլուխ արտասովոր դեսպանութեան զոր Ֆրանսա կը ղրկէ Մոսկուա,) և յանուն ֆրանսական ազգին, իր յարգանաց հաւաստիքն անձամբ մատոյց Ալեքսանդր Գ.ի վեհաշուք այրւոյն, անոր ձեռքն համբուրելով։

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ 16 ամեայ Վիլհելմինա մանկամարդ թագուհին պիտի նշանուի Սաքս-Վէյմարի հանգուցեալ դքսաժառանգին Բ. որդւոյն Պերնարտ-Հայնրիխ իշխանին հետ, որ 18 տարու է, և այժմ Իենայի Համալսարանին մէջ կ'ուսանի։ Նշանախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ յունիս 12/24ին, 78րդ տարեդարձ ծննդեան Սաքս-Վէյմարի մեծդքսին, որ Պերնարտ իշխանին մեծհայրն է։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ.—Տեյլ Թէլէկրաֆ կ'իմանայ թէ մեծ յուզում կը տիրէ Բրետորիայի մէջ, հրատարակուած ըլլալով Ճէյմսընի գործերուն մէջ գտնուած նամակագրեր, որոնցմէ կ'երեւի թէ Բրետորիա մայրաքաղաքը թնդանօթի բռնել որոշած էր, եթէ յաջողէր մինչեւ հոն հասնիլ՝ Եոհաննէսպուրկէ սպասուած օգնութեամբ։ Ճէյմսընի դաշերը Պօէրաց ձեռքն ինկած էին արշաւանքին ձախողումէն ետքը։ Պօէրք անոնց մէջ գտած են նաև ծածկագրութեան բանալին, որով ամեն գաղտնիք երեւան հանեցին։

ԵՐՐՈՐԴ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆ այս օրերս դարձեալ գործի վրայ է, Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի գրածին նայելով։ Երրեակ Զինակցութիւնը կ'աշխատի բարեկամական կարգադրութիւն մը յառաջ բերել Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջեւ, Ծայրագոյն Արեւելքի նկատմամբ։

Ի ՀԱԲԵՇԻՍՏԱՆ.— Մայիս 6/18ին, Իտալացիք բոլորովին պարպեր են Ատիկրատի բերդը, փճացնելով այն զինուորական նիւթերը զորս կարող չէին փոխադրել։

ԿՈՄՍ ԴԵԼԻԱՆՈՎ, Կայսեր մասնաւոր հրաւէրին համաձայն, Թագադրութեան հանդէսին ներկայ գտնուելու համար Մոսկուա գնացեր է։

ՔԻՄԲԸՐԼԻԷՆ եկած մասնաւոր գրութեան մը նայելով, քանի վաճառական Հայեր Թրանսվալի Եոհաննէսպուրկ քաղաքը ժամանելով, ընդարձակ վաճառականութեամբ զբաղելու համար, վաճառատուններ հաստատեր են և իրենց ճարպիկութիւնն ու գործունէութիւնն ամենուն ուշն հրաւիրեր են։ Սակայն նամակագիրը մոռցած է վաճառականութեան նիւթն յիշելու։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 21 Մայիս.—Ելմտացոյցի յանձնաժողովը իրեն ատենապետ ընտրեց ծանօթ ելմտագէտ և Թանի խմբագիր Պ. Բօլ Տըլոմպր։

ՎԻԵՆՆԱ.—Կայսրն ընդունեց Եւկէն արքհիդուքսն և Ալյիարտի նուիրակն որք Մոսկուա կ'երթան։ Գահաժառանգ Ֆերտինանտ Թեմիզէ պիտի դառնայ, յետ թաղման իր հօր։

ՊԵՐԼԻՆ.—Պերլինէ 14 քիլոմէթր հեռի Սբանտաուի զինարանին մթերանոցին մէջ թանկագին մետաղներու մեծաքանակ գողութիւն մը երեւան ելաւ։ Պահապան զօրաց չորս սպայք ձերբակալուեցան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ հրամայուած է Խասգիւղի քարոզիչ Գեր. Տ. Եզնիկ Եպիսկոպոսին՝ յետաձգել թաղական խորհրդոյ ընտրութեան համեմատական քուէարկութիւնը, որ պիտի կատարուէր յառաջիկայ կիրակի։ Հետեւաբար քուէարկութիւնը տեղի չպիտի ունենայ նոյն օր։

Յառաջիկայ կիրակէ Հոգեգալստեան Տօնի առթիւ Ս. Յովհ. Ոսկեբ. Եկեղեցւոյս մէջ Արժ. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Նալբանդեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ուխտաւորաց, զոր կը ծանուցանենք ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

Ի դիմաց Խնամակալութեան
Ն. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Ի խորհրդարան
Ս. Յովհ. Ոսկեբ. Եկեղեցւոյ
Գարակէօմրիւկի
8 մայիս 1896 1—2

ՑՈՒՑԱՐԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ԳԸԼԸՃԵԱՆ ԳԷՈՐԳ ԷՖԷՆՏԻԻ

Երէկ, Գատըգիւղի Ս. Թագաւոր Եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ գիւղին Թաղ. Խորհրդոյ Ատենապետ Գըլըճեան Գէորգ Էֆէնտիի յուղարկաւորութիւնն ընդ նախագահութեամբ Գեր. Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի, որ շրջապատեալ էր վարդապետներէ ու քահանաներէ։

Ներկայ էին սեղանաւորական և վաճառականական դասէն՝ հայ, յոյն և հրեայ բազմաթիւ ծանօթ անձնաւորութիւններ, ու գիւղին ժողովրդեան գրեթէ մեծագոյն մասը։

Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան խօսեցաւ դամբանականը պարզելով հանգուցելոյն բարեմիտ հանգամանքը, առաքինի վարքն, և մատուցած ծառայութիւններն՝ թէ՛ ազգային շրջանակի մէջ և թէ՛ առեւտրական հրապարակին վրայ։

Յաւարտ եկեղեցական արարողութեան, յուղարկաւորութեան թափորը կազմուեցաւ, և դագաղը՝ որուն ծոպերը բռնած էին սակարանի վարչական անդամք և ծանօթ սեղանաւորներ, առաջնորդուեցաւ Յունաց եկեղեցւոյն առջեւէն մինչեւ Բազըր-Էրի ըսուած թաղը, ուր յուղարկաւորք իրենց վշտակցութիւնը յայտնելով հանգուցելոյն փեսին՝ Զամուրեան Յակոբ Էֆէնտիին և ազգականաց, մեկնեցան։ Մարմինը մեռելակիր կառքը դրուելով՝ գիւղին գերեզմանատունը փոխադրուեցաւ, եւ ամփոփուեցաւ Գըլըճեան ընտանեաց դամբարանին մէջ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Գէորգ Էֆէնտի Գըլըճեանի յուղարկաւորութեանը առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնք եղած են հիւանդանոցիս։

Մեծ. Սարգիս Էֆ. Թաշճեան	100	դահեկ.
» Շնորհք » Նաքաշեան	95	»

(Հոգաբարձութիւն)

ԱՐՄԱՇՈՅ ՈՒԽՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Դպրեվանուց վարչութիւնը նկատելով թէ գարնան բացուելուն բարեպաշտ ազգայինք սկսած են Զարխափան Ս. Աստուածածնի ուխտաւորութեան յաճախել, ճանապարհաց ապահովութեան և հարկաւոր դիւրութեանց համար պէտք եղած կարգադրութիւնները ձեռք առած է, և բարեպաշտ ուխտաւորք ամեն տարիներու պէս կարող են իրենց հոգեւորական մխիթարութիւնը ընդունիլ։

Պաշտպանութեան ընկերակցութեան և ուրիշ պէտքերուն համար ուխտաւորք Նիկոմիդիոյ մէջ կրնան դիմել առ Մեծ. Ծիվան Էֆ. Թիւրապեան, ներկայացուցիչ Դպրեվանուց և առ Մինաս Էֆ. Աչըճեան պանդոկապետ և գործակալ Դպրեվանուց։

Արմաշ, 1 Մայիս 96 (Կնիք)
3—3

Ներքին լուրեր

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնն, երեկ իրիկուն, ի կայս. պալատ մատոյց՝ գաւառաց բանտերուն մէջ գտնուող և իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն աւարտող բանտարկելոց անուններն պարունակող ցանկ մը։ Այդ անձինք, որոց թիւն է հինգ հարիւր քսան, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ազատ պիտի արձակուին՝ Գուրպան Պայրամի տօնին առթիւ։

Բ. ԴՐԱՆ կողմէ, երեկ, Գուրպան Պայրամի առթիւ, դրամական պարգեւներ բաշխուեցան աղքատաց։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ. — Յատկապէս կարգեալ յանձնաժողովը, քարափներու տուրքին առթիւ ապրանքները տասը դասակարգի բաժնեց հետեւեալ կերպով.

Ա. կարգ.—Այն ապրանքներն, որոց իւրաքանչիւր տակառաչափին արժէքը չորս հարիւր ոսկի և աւելի է. ասոնցմէ իւրաքանչիւր տակառաչափին համար յիսուն ղրուշ պիտի առնուի։

Բ. կարգ.—Իւրաքանչիւր տակառաչափը երկու հարիւր ոսկի արժող ապրանք, որոնցմէ երեսունըհինգ ղրուշ պիտի առնուի։

Գ. կարգ.—Նոյնպէս հարիւրէն երկու հարիւր ոսկի արժէք ունեցողներէն՝ երեսուն ղրուշ։

Դ. կարգ.—Յիսունէն հարիւր ոսկի արժէք ունեցողներէն՝ քսանըհինգ ղրուշ։

Ե. կարգ.—Քսան ոսկիէն յիսուն ոսկի արժէք ունեցողներէն՝ քսան ղրուշ։

Զ. կարգ.—Տասնէն քսան ոսկի արժէք ունեցողներէն՝ տասնըհինգ ղրուշ։

Է. կարգ.—Հինգէն տասը ոսկի արժէք ունեցողներէն՝ տասը ղրուշ։

Ը. կարգ.—Երեքէն հինգ ոսկի արժէք ունեցողներէն՝ ութ ղրուշ։

Թ. կարգ.—Մէկ ոսկիէն մինչեւ երեք ոսկի արժէք ունեցողներէն՝ վեց ղրուշ։

Ժ. կարգ.—Ընդհանուր կերպով իւրաքանչիւր տակառաչափէն հինգ ղրուշ։

ՌՈՒՍԻՈՅ Կայսեր Եղբայրը՝ Եորկէյ մեծ-դուքսը, ամսոյս վերջերը, իր Սարնիչա զբօսանաւով ասկից պիտի անցնի։ Մեծ-Դուքսը երկու օր Մեծ Կղզի կենալէ յետոյ Պաթում պիտի ուղեւորի։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպան Միրզա Մահմուտ խան, վաղը, շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարէ՝ Գուրպան Պայրամի առթիւ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ պիտի ուսումնասիրէ Տօքթ. Նիքօլի ձեռք բերած դարմանը տարափոխիկ այն թոքատապին դէմ, ուսկից վարակուած են Գալիփոլի ու Մալթեփէի այծերը։ Այդ յանձնաժողով հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնու այդ ախտին առաջքն առնլու համար։

ԾԽԱԽՈՏԻ Ռեժիին Ապրիլ ամսուան հասոյթն եղած է 172,000 ոսկի։ Անցեալ տարին նոյն ամսուն 185,000 ոսկի էր։

ՀԱՑ.—Թուրք լրագիրք իբրեւ անհիմն կը հերքեն այն լուրը թէ Քաղաքապետութիւնն արգիլած ըլլայ մայրաքաղաքիս փռապաններուն, որ հացի պատրաստութեան մէջ օտար ալիւրներ չգործածեն։

ԱՅՏԸՆԻ կուսակալ Բարձր. Քեամիլ փաշա քննական պտոյտի համար Տենիզլի գաւառը գացեր է։ Ն. Բարձրութիւն իր կողմէ փոխանորդ կարգեր է կուսակալի օգնական Հասան պէյը։

ԹԶԵՆԻՆԵՐՈՒ մասին Իզմիրի մեր Թղթակիցը կը գրէ թէ անոնց վիճակին վրայ այժմէն բան մը յայտնի չըլլար և թէ պէտք է սպասել Յունիս 10ին։ Այդ միջոցին պտուղները կը ծնին և ժամանակը կուգայ արուները (իլէկ) կախելու էգի (բուն թուզ) ծառերուն վրայ։ Թուզի բերքն ամեն պարագայի մէջ առ նուազն 60,000 բեռ կ'ըլլայ։

ՔՈԼԵՐԱ. — Մայիս 6էն 7. Աղեքսանդրիոյ մէջ քոլերայէ 30 դէպքեր ու 28 մահեր պատահեցան։

Գահիրէի մէջ Մայիս 5ին 21 դէպքեր ու 16 մահեր։

ԿԻՊՐՈՍԻ մէջ 1891ին կատարուած մարդահամարէ մը կ'երեւի թէ կղզւոյն ընդհանուր բնակչաց թիւն է 209,232, որոց 158,585ը յոյն, 280ը հայ և միւսները զանազան ազգեր։

Կղզւոյն հունձքերն այս տարի յաջող են։ Մեծ քանակութեամբ արմտիք պիտի արտածուի։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռը հրամայեց որոց որ անկ է արձակել նաեւ Տրապիզոնի ու Մաչքայի պահեստի զօրաց վաշտերն, որք Դ. զօրաբանակին կը պատկանին։

ՀԱԼԷՊԻ կուսակալութիւնը հեռագրաւ խնդրեց Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութենէն որ ճանապարհներու և կամուրջներու ճարտարագէտ մը փութով ղրկուի՝ Նահանգին կեդրոնին մէջ պաշտօնավարելու համար։

Պ. ՎԻՆՍԸՆԹ ՔԱՅԼԱՐՏ, Հանրային Պարտուց վարչական ժողովին նախագահն, երէկ Լոնտոն ուղեւորեցաւ՝ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ՔՐԷՏԻ ԺԷՆԷՐԱԼ ՕԹՈՄԱՆ դրամատան բաժնետիրաց ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ Յունիս 12ին։

ՊՈՒԼՂԱՐՏԱՂԻ հանքին տնօրէն կարգուեցաւ Թօփանէի գործարանին տնօրէնին օգնական Իսմայիլ Էֆէնտի։

ԷՐԷՅԼԻԻ ԱԾԽԱՀԱՆՔԵՐԸ.—Օսմ. Պանքային նախորդ տնօրէն Պ. Լաֆիւանդ և մայրաքաղաքիս սեղանաւորական հաստատութիւնք մտադիր են մեծ ընկերութիւն մը կազմելով՝ Էրէյլիի ածխահանքերու շահագործման մենաշնորհն ստանձնել։ Խնդրոյն քննութիւնը յանձնուած է Պ. Բէտըրէաիի։

Այդ խումբին մէջ կան նաեւ Փարիզէն Պ. Պ. Թէոտոր Պէաժէ ու Վյաթօ։

Պ. Լէօնիտաս Զարիֆի, որ Փարիզէն մայրաքաղաքս եկաւ, այդ խնդրոյն վրայ խորհրդակցութիւններ ունեցած է մէկ քանի սեղանաւորներու հետ և կ'ըսուի թէ արդիւնքը գոհացուցիչ եղած է։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութիւնը, հրահանգ ուղղելով բոլոր նահանգները, ծանոյց որ Միլքիյէի երկրորդական վարժարանաց տնօրէններն և կամ բնական գիտութեանց ուսուցիչները օդերեւութական տեղեկութեանց համար գործիքներ զետեղեն յարմար տեղերու մէջ և ամեն օր հեռագրաւ կայս. Դիտարանին հաղորդեն իւրաքանչիւր քսանըչորս ժամու օդերեւութական վիճակն՝ այսինքն օդին տաքութիւնը, անձրեւին քանակութիւնը, հովերուն ուղղութիւնն և այլն. նոյնպէս ամեն ամիս ալ տեղեկագիր մը ղրկեն։

ԱՖԻՈՆ.—Մինչեւ անցեալ շաբաթ օրը Իզմիրի հրապարակը տարուած են 3,655 կողով աֆիոն։ Անցեալ տարի նոյն միջոցին 2,432 կողով տարուած էին։

ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ Գօնիա շինուելու վրայ եղող երկաթուղւոյ գծին աշխատութիւնք փութով առաջ կը տարուին։ Գործաւորաց թիւն ի մօտոյ եօթը հազարի պիտի բարձրանայ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ Նահանգին մէջ անցեալ Յնվ. ու Փետրուար ամիսներուն 5,026 ծնունդներ և 3592 մահեր պատահած են, ինչպէս կ'երեւի ծնունդներու թիւը 1,434 աւելի է մահերէն։

ՊԱՀԱԿԱՆԱՒ. — Ֆընտըգլըի առջեւ կեցող օսմ. պահականաւին՝ Սէտտիւլպահրի տեղ Ու-Նուսրէթ մարտանաւը որոշուեցաւ, որ ժամանակէ մը ի վեր Ճիտտէ կը գտնուէր և վերջերս Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանած էր։ Սէտտիւլպահր Թէրսանէն մտաւ նորոգուելու համար։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպանատան Իմօճէն պահականաւն երէկ առտու Մեծ Կղզի գնաց։

ԵԼԱԿ. — Էմին Էօնիւի մէջ երէկ առտու ելակին նոր բերքը խանութպաններու կողմէ գնուեցաւ հարիւր՝ հատը ութէն տասներկու ղրուշի։

ՔԱՂԱՔԻՍ բժշկական վարժարանին ընդհանուր քննութիւնք պիտի սկսին յառաջիկայ Յունիսին։ Այդ պատճառաւ դասախօսութիւնք դադրեցան։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան Լա Ֆլէշ պահականաւն, որ Իզմիր գացած էր, այսօր Պոլսոյ նաւահանգիստը դարձաւ և Թարապիա գնաց։

ԱՐԿԱԾՔ.—Երէկ, Պոլսոյ Չէնպէրլի Թաշ թաղին մէջ, երկու փայտէ կառքեր իրարու զարնուեցան։ Մէկուն անիւը խորտակուելով շրջեցաւ, բայց մէջը գտնուողներն ազատուեցան։

—Մախսուսէի Գնալը շոգենաւն, երէկ առտու, Գարաքէօյի կամուրջին մօտենալու պահուն, նաւակ մը ընկղմեց։ Մէջը գտնուողներն ծովը ինկան, բայց ազատուեցան։

—Երէկ, Գասըմ Փաշայէն անցնող ձիաւոր մը չորս տարեկան Մէհմէտ անուն տղայ մը կոխոտեց, որ ոտքէն վիրաւորուեցաւ։ Ձիաւորը ձերբակալուեցաւ։

ԱԶԴ

Ուղեւորութեանց միջազգային գործակալութիւնը Լաքէր և Հիւչ տանն ի Փէշդա, յունիսի համար ընկերովի պտոյտ մը կը կազմակերպէ ընդմէջ Կ. Պոլսոյ և Փէշդայի, յոյժ զեղչեալ գիներով, երթ ու դարձ միանգամայն, բնակարան, օրը երեք ճաշ, ցուցահանդէսին մէջ պտոյտ, և կառքով շրջագայութիւն ի Փեշդա, առաջնորդներու ընկերակցութեամբ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար կարդալ այսօրուան չորրորդ երեսի ծանուցումը։ Մեկնումը տեղի պիտի ունենայ յունիս 16ին 2—6

ԱՍԲԱԶԱՐԻ ՆԱՐԱԳ
ԳԻՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ԶԵՂՉ

Շնորհիւ քաջալերիչ ընդունելութեան զոր մեր արտադրութիւնները գտան, մեր կարագի սպառումը մեծապէս աւելցաւ։

Ուստի, աժան ծախելով շատ ծախելու սկզբունքին հաւատարիմ, այսօրուընէ սկսեալ մեր գինը կ'իջեցնենք՝ քիլօն 30 ղրուշէն 24 ղրուշի։

Այս գնով, կարենալ պատասխանելու համալրգոյ հասարակութեան պահանջումներուն, կեդրոնատեղի մը հաստատեցինք Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 358։

Ան օր կարագ կուգայ։

1000 ֆրանքի պարգեւ մը կը տրուի այն անձանց որք ապացուցանեն թէ մեր կարագը խարդախուած է։

Կը վաճառուի
կեդրոնատեղին,
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 358 (Սէնդ-Անտուան եկեղեցիին դէմը) և գլխաւոր նպարավաճառներուն քով։

ն (250 կրամնոց կտորը 6 ղրուշ
(135 » » 3 »

Ուրիշ տեղեկութեանց համար դիմել կեդրոնատեղին Բերա, Մեծ Փողոց, Սէնդ-Անտուան եկեղեցիին դէմը)։ 5—6

ՄՕՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Թէպօս շոգենաւը, նաւապետ Օրըլ, ամսոյս դէպ ի 16ին Լիվըրփուլէն աստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Պալատի աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան կայս. Ամէտի դիւանատան քարտուղարներէն Սուֆի պէյի։

Բումէլի Պէյլերպէյիի աստիճան՝ կայս. պարտէզներու քննիչ Րէշիտ փաշայի և Տիվանիյէ գաւառին (Պասրա) կառավարիչ Ճէմիլ պէյի։

Իւլայի երկրորդ աստիճան՝ Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Ֆաիգ պէյի և Երուսաղէմի գաւառին հաշուակալ Ապտիւրրահման էֆէնտիի։

Հաշուակալութեան Ատեանին առաջին քարտուղար անուանեցաւ նոյն ատենի անդամներէն Աթըֆ պէյ։

Սարուխան գաւառին (Այտըն) Թղթակցութեանց տնօրէն անուանեցաւ Այտընի նահանգին Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Սիւբհի պէյ։

Պիթլիսի նահանգին Միզան գաւառակին նաիպ անուանեցաւ Արմէի նախկին նաիպ Իպրահիմ էֆէնտի։

Նոյն նահանգին Կարգան գաւառակին նաիպ անուանեցաւ Միզանի նախկին նաիպ Խամիլ Հագգը էֆէնտի։

Ականակուռ Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Բաղըբ պէյի։

Առաջին կարգի Օսմանիյէ՝ կայս. անձնական Գանձուն փաստաբան Րաիֆ պէյի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ Արտաքին գործոց նախարարութեան Մէքթուպճի Միւնիր պէյի և Բ. Դրան առաջին թարգմանիչ Տավուտ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մասնագիտաց ժողովոյ անդամներէն Պ. Ռիվէի։

Լիազմթի արծաթ չքանշան՝ Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մասնագիտաց ժողովոյ անդամներէն Պ. Պ. Ռիվէի ու Լըքլէռի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Ջեկուցումները հաղորդուած են ի հրատարակութիւն.

«Պարսից կառավարութիւնն Առեւծ և Արեւ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը շնորհեց Քիրմանշահի օսմանեան հիւպատոս Րէֆէթ պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշանի գործածութիւնը։»

—«Մայիս 8 թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Հալէպի, Գաստեմունիի, Պիթլիսի, Էնկիւրիի, Պրուսայի, Տրապիզոնի, Ատանայի, Սըվազի, Խարբերդի, Մուսուլի, Տիարպէքիրի և Էրզրումի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԲԱՐՔԵՐ

ՄԿԱՆ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԾՌԱՏՕՆ

Քաղաքիս բժական սեռը կենդանի օրացոյց է և եկեղեցիներն ու քաղնիքները իրեն սովորական ժամացուցային ըլլալով հանդերձ, թաղէ թաղ իր չրջօն լրատուներն ունի, որք կը հաղորդեն միմեանց իրենց սեպհական տօնի օրերն։ Որ առաջ արդէն լուր տարածած էին թէ, Ապրիլ 17ին, երեքշաբթի օրը «Մկան կիրակէ»ն է՝ ով որ անոր տօնը չը պահէ, վրէժխնդիր անասնիկն իւր մարգրտաշար և հատու ակռաներով բզիկ բզիկ և ծուէն ծուէն կընէ այդ անձին տան մէջ գտնուած բրդէ և բամպակէ ամեն կերպասներ։ Այնպիսի ջերմեռանդ ոգւով և այնպիսի անհերքելի բաներ կը պատմեն իբր թէ վկայութիւններով, որ մարդ կը փորձուի հաւատալ։ Անոնցմէ մէկին ըսածը միայն յիշելով կը բաւականանամ. «Քա՛ մեղայ, աղջի, տաջի տարին մոլքուրանքս, կիրակոսենք, Թորոսենք... մկանը կիրէկին չը բանեցին ոտէ, տներնին նէ՛ գէօշէկ մնաց նէ՛ եօրղան, նէ՛ ալ չապիկ. ամենն ալ ծակ ծակ ըրեր էին. օղորմած հոգի մարս ալ կը պատմէր թէ հեղ մ'ալ մեր գլուխն ատանկ փորձանք մ'եկեր է. ճանըմ քընծ մեզ մեծծունակները պարապ բան չեն ըներ»։

Նոյն ամսոյ 23ին ալ, նոյն սեռին Ծռատօնն էր։ Անկից՝ նորապսակներն եւ մանաւանդ յղի եղողներն և կամ յղի հարս, աղջիկ ալ ունեցողները չատ կերկընչին։ Եթէ ատոնցմէ մին յանդգնի այդ օրը պղծել, անշուշտ իւր և կամ իւր յղացեալին ծնելիք զաւակը կա՛մ խեղանդամ, կամ կոյր և կամ հրէշ մը կը լինի։ Այս նշանը կրնայ տեսնուիլ նաեւ ընտանի կենդանիներէն (կով, ոչխար, այծ, ձի, չուն, կատու) որ և է մէկուն վրայ։ Առելի հին ատեններ, լաւ կը յիշեմ, այդ օրուան ուտելիքնին ևս նախընթաց օրէն կը պատրաստէին. մանրուելու բան մը չէին թողեր և կտրող ու կոտրող գործիք մը բնաւ ձեռք չէին առնուր։ Արդեօք քանի՛ քանի՛ անգամ մօրս յանդիմանութիւնը լըսած ու պատիժը կրած եմ մանկութեանս ատեն, փէ–թէ–կ կամ պօրա– (ուռենիի ծառէն կը շինուի) հանելու նպատակաւ, այդ օրը զմելի ձեռքս առած ըլլալուս համար։ Այսօր, չուրջս կը տեսնեմ որ իւրաքանչիւր մանկիկ նոյն վիճակին կ'ենթարկի։ Բառ առ բառ կը գրեմ, ինչ որ մայր մը այս առթիւ կուղղէ իւր մանկան. «Քա՛ մեղա՛յ, օղո՜ւլ, Աստուած համբերող է, եթէ անոր օրը, կիրակին չպահենք, նա չպատժեր մեզ, ինչպէս որ մեր չատ մը մեղքերուն համար ներողամիտ կըլլայ. ըմմա սանք(*) չեն համբերեր. Աստուած մաս չունի որ բերէ աչքդ խոթէ, էշէկ ատանկ բաներով ղէյլէ կընէ, լաքին հէնէ վրանիս չենք առներ»։

Ցայտնի է որ մուկի մը կտրելն և կամ խեղանդամի մը ծնունդը բնական պատահարներ են և սակայն եթէ զուգադիպութեամբ այդ օրերը պղծողներուն (.°) հանդիպի, մեծ փաստ կը լինի նախապաշարեալ կանանց։ Ո՛րչափ մեղադրանքի տակ կիյնան այն կիները որը իրենց ազատամիտ այրերէն թելադրեալ, կը համարձակին ուրել այդ տօ–բ օրերն. այնպէս որ չատեր կը խաբեն իրենց այրերը թէ կիրակի չեն բանած, մինչ իրօք բանած են առ անի. վասն զի վերջնոյ պատիժէն ու յանդիմանութենէն աւելի, առաջնոյ բամբասանքէն կը վախնան։

Ցաւալի է նաև որ կը գտնուին ոչ սակաւաթիւ այրեր, որք հաւատ կընծայեն այս տարօրինակ գաղափարներու։

Մեր բժական սեռի ինքնաստեղծ տօն օրերու ցուցակն ամբողջացնելու համար կը յաւելում թէ, Ս. Ցարութենէն մինչ Համբարձում, ամեն օր ժամը 11էն վերջ և երեկոյները բնաւ չեն աշխատիր. վասն զի հա–կո–ր է և ով որ այդ երեկոյներն աշխատի, կարճատես, չիլ կը լինի. նոյն իսկ կը կուրանայ։ Նոյն ժամանակամիջոցին մէջ եղած ամեն հինգշաբթի օրեր, տօլլը–ն կիրակի անունով կը պահեն իբր թէ ատով իրենց չարը բարին կը դառնայ և կը հարստանան. Համբարձման յաջորդ հինգշաբթի օրն՝ երկնային վիճակ անունով, մայիսի 7ն՝ ի յիշատակ Միւռոնի և Լուսնի ծննդեան ամեն առաջի չորեքշաբթի օրերը՝ եկեղեցի կերթան կարդացուելու, վասն զի բարի է։ Ամեն ողջամիտ սեբաստացի, որ կը կարդայ սոյն տողեր, կը խնդրեմ որ իւր չրջանակին մէջ ջանայ սոյն նախապաշարմանց հետքը ջնջել։

⁂

Գարնանային օդ մը կը վայելենք, մերթ անձրեւ և մերթ արեւ։ Պարտիզպանն իւր պարտէզը կը մշակէ և երկրագործը գարնանացան կընէ, սակայն աշնանացանն արդէն բարձրացած է և եթէ ներելի է այժմէն գուշակութիւն մ'ընել, լաւ բերք կը խոստանայ։

Սեբաստիա   Ց. Մ. ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ

(*) Ս. Միրկերիոս և Ս. Գէորգ, երկու վրէժառու սուրբեր, որք կը հրամայեն այդ պատիժները։

ՄԵԾԱՐԱՆՔ ԵԿԵՂԵՑԻԻ ՄԷՋ

Ինչ որ նշմարեցի, Պոլսոյ առաջնակարգ թաղի մը եկեղեցւոյն մէջ։ Ու հաւատացէ՛ք, չա՛տ զարմացայ։

Զգիտեմ, արդեօք մեծ, աններելի յանցա՞նք մը գործած պիտի ըլլամ, եթէ խոնարհաբար ըսել տամ որ, եկեղեցիէն ներս, երկսեռ հասարակ ժողովրդեան ամեն դասակարգէն ըլլայ ան՝ հարուստ, միջին կամ աղքատ, արժան չէ երբեք ընծայել մասնաւոր մեծարանք կամ յարգանք։

Երեւակայեցէք «քանաբէ» մը, որուն վրայ շարուած նստած են քանի մը տիկիններ, երբ քիչ մը ետք ուրիշ տիկին մ'ալ գայ։ Անմիջապէս անոնք՝ ագնուաբար՝ իրենց նեղ, և նորեկին տե՛ղ կ'ընեն։ Ու ահա հազիւ թէ վայրկեան մը սահած է, չտապաւ եկեղեցիին սպասաւորը կը հասնի, ձեռքը կակուղ, փքուն տապաստակ մը բռնած է. «Հրամեցէ՛ք, տիկին» կ'ըսէ, ու «քանաբէ»ին վրայ կը զետեղէ զայն, անշուշտ՝ տիկինը «չոր տախտակ»ին վրայ չի ծգելու, և «անհանգիստ» չընելու համար։

Հիմակ տեսնել պէտք է միւսները, որոնց դէմքերուն վրայ վայրկենապէս զառն տրտմութեան ամպ մը երեւան կուգայ։ Բնականաբար սրտերնին ալ կը տրտմի, երբ իրապէս կը զգան որ, իրենց վիճակին անհաւասարութիւնը, ո՛չ միայն դուրսը ընկերութեան մէջ, այլ նաեւ Աստուծոյ տան մէջ իսկ կուգայ յաւիտենական խտիրը դնել, և զիրենք հալածել։

Ու կը ցնդի անկէց ետք անոնց ջերմեռանդութիւնը, երկիւղածութիւնը, և մըտամփոփ աղօթելու փափաքը։

Խնդրեմ, դուք ըսէք, արժա՞ն է այս։

Ս. Մ. ԾՈՅԿԵԱՆ

ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ԴՈՒՐՍԷՆ

Առ Պ. Հ. Կ. Ամատունի
ի Գալը

Արեւելք օրագրի վերջերնթեր թիւերուն մէջ ուշի ուշով կարդացի ձեր «Որբանոցին ներսէն» գրած յօդուածներն և իմացայ որ ձեր ցանկալի նուաղանդիստ հասնելով սկսեր էք «յօգուտ որբերու, յօգուտ որբերու» բացագանչութիւններով Մարմարայի պղտոր ջրերը յուզել։

Շատ կը սխալիք, ենթադրելով թէ հասարակութեան մէջ որբանոցի վիճակով հետաքրքրուողներ չկան։ Հայ հասարակութեան մէջ որբանոցի վիճակով հետաքրքրուողներ չեն պակսիր։ Շատերը գիտեն թէ հիւանդանոցին մէջ հաւաքուած պատուելիներու փնտռած ի՞նչ «էնգըիկներ» սարքած է որբանոց եկողգացող կրթական պաշտօնեաներու գլխուն։

Հասարակութեան մէջ կան նաև այնպիսիներ, որոնք անտեղեակ չեն որ որբանոցի պատուարժան խնամակալութեան հրաժարումէն վերջը, հազարումէկ միջոցներով։

Հիմակ ալ «Որբանոցին ներսէն» սկսեր էք «բանաստեղծական» յօդուածներ յիշրել, ուր ձեր գովաբանել կարծած մարմինը յախուռն կը պարսաւէք, առ ի չգոյէ ուղիղ դատողութեան։

Ըստ ձեր գրութեան «Որբերուն լոկ նախնական կրթութիւն մը կուտաք եղեր, անհիմն և ապարդիւն»։ Խնդրեմ բացատրեք թէ ի՞նչ կը նշանակէ «անհիմն և ապարդիւն նախնական կրթութիւն տալ»։ Եթէ որբերուն տրուած կրթութիւնն անհիմն և ապարդիւն է, ապա ուրեմն կրթութիւն չէ ադ, այլ ուղղակի ժամավաճառութիւն։

Հետեւաբար, պատուարժան հոգաբարձութիւնը որբերու կրթութեան համար բոլորովին զուր տեղը կը վատնէ ժողովուրդի տասնոցներէն գոյացած ամսական 20—25 ոսկին. որ ըստ իս, բացարձակ զրպարտութիւն մ'է հոգւով սրտով աշխատող պաշտօնական մարմնի մը համար։

Ինչո՞ւ կ'անգիտանաք, Պ. Ամատունի, որ այդ դրամներն հրապարակի վրայ իրենց հմտութեամբ ծանօթ և կարող ուսուցիչներու կը տրուին և թէ Որբանոցը տասը տասներհինգ տարիէ ի վեր այդ տեսակ ուսուցչական խումբ մը ունեցած չէր. քրքրեցէք ձեր ձեռքի տակ եղած արձանագրութեանց տետրակներն ու պիտի համոզուիք ըսածիս։

Կըսէք թէ «նախակրթարանի համար շինուած մանկավարժական նոր ծրագիրներ բնաւ չեն պատասխաներ այս հաստատութեան...» Ալ հերիք է. այս տողերէն արդէն մերկապարանոց կը յայտնուի, ձեր ուղղութիւնն ու տրամաբանութիւնը։

Ի վերջոյ կը յաւելուք թէ «ներկայ տարին բոլորովին ամուլ և ապարդիւն անցած է խեղճ որբերուն համար...» Այս տողերն ալ զարմանքս չարժեցին. հետամուտ եղայ գիտնալու թէ Որբանոցի ուսումնական տարին ե՞րբ լրացած է, որ ես իմացած չեմ. և թէ ձեր ըսածին պէս՝ որբերուն համար ամուլ և ապարդիւն անցած չէ բոլորովին։

1896, մայիս 4   Խ. ԳՆՈՒՆԻ
Կ. Պոլիս

Ն. Ժ. ՊԱԹԻՍԹԱ ՔՈՆՆԱՔ

Ն. Ժ. Պաթիսթա քոնեաքը, որուն ծանուցումն հրատարակեցինք այս էջին մէջ, իրապէս ամենէն յաւագոյնն է այն քոնեաքներուն որք մինչեւ ցարդ պատրաստուած են Յունաստանի մէջ։ Իր բնական անուշահոտութեանը և կազդուրիչ յատկութիւններուն շնորհիւ մինչեւ իսկ կրնայ մրցիլ եւրոպական ընտրելագոյն քոնեաքներուն հետ։ Բազմաթիւ վկայութիւններ զորս տուած են երեւելի բժիշկներ, համալսարաններու բրոֆէսորներ և հիւանդանոցներու տնօրէններ, կը հաստատեն մեր այս ըրածը։

Աթէնքի կանանց հիւանդանոցին տնօրէն և համալսարանին ծննդաբերութեան բրոֆէսոր Պ. Քոնսոլաս, Յունաստանի նաւատորմին ընդհ. քննիչ բժշկապետ Պ. Լակուտաքիս, Ազգ. համալսարանին ախտաբանութեան ուսուցիչ Պ. Հասիոթիս, Աթէնքի Էսբէրանս հիւանդանոցին տնօրէն Մ. Մերքուրիս, համալսարանին ջղաբանութեան ու մոլեգին հիւանդութեանց բրոֆէսոր Պ. Քադասաս, Աթէնքի հիւանդանոցին վիրաբուժական ճիւղին տնօրէն Պ. Քուզոլէոն և Ջաննի հիւանդանոցին ախտաբանական ճիւղին տնօրէն Պ. Հոյտաս միաբերան կը յայտարարեն թէ յիշեալ քոնեաքը ամեն մասամբ և գործածութեան դարին քով լաւագոյնն է։ Տարրալուծումով ապացուցուած է որ զուտ խաղողէ շինուած է. միշտ կրնայ գործածուիլ իբրեւ զօրացուցիչ, ախորժելի համ ունի և ստամոքսը չի գրգռեր։ Ոսկորներու և քրոնիք հիւանդութեանց մէջ իբրեւ դեղ յոյժ օգտակար է, ուստի այն անձինք որ սովոր են այս ըմպելին գործածելու, կը հրաւիրուին այս քոնեաքէն խմել։ Վերոյիշեալ հիւանդանոցներուն մէջ այս կազդուրիչ ըմպելին գործածուած է և ընդհանուր գոհունակութեան արժանացած իր տուած նպաստաւոր արդիւնքին համեմատ։

Այսչափ անկեղծ վկայութիւններ լսելէ յետոյ անկարելի է չը համոզուիլ թէ սոյն պատուական ըմպելի իրաւ զուտ խաղողէ հանուած է, ու հետեւապէս ունեցած է բոլոր այն նպաստաւոր ու օգտաւէտ ազդեցութիւնները զորս այնքան նշանաւոր անձինք կը յայտարարեն, ճշմարտութիւնն ըսած ըլլալու համար միայն։

Ուրեմն, քանի որ հրապարակին վրայ այժմ կը վխտան խարդախեալ ու վնասակար քոնեակներ զորս առանց գիտնալու կը գործածենք, պէտք չէ՞ որ՝ հանրային առողջապահութեան տեսակէտով իսկ՝ փութանք այսպիսի անվնաս և կազդուրիչ ըմպելի մը միայն գործածել։

Միակ ներկայացուցիչն է Թուրքիոյ, Ռումանիոյ, Ռուսիոյ համար Տ. Կ. Տեաբինաքիս, կեդրոնական մթերանոցն ի Ղալաթիա, Ջիւլֆարի փողոց, թիւ 23։ Մասնաճիւղ, Քալեոնճը-Քուլլուք փողոց, Բերա, թիւ 9։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տէ՛ր

Պատիւ ունինք ծանուցանել Ձեզ թէ գրասենեակ մը հաստատած ենք Սիրքեճի, Գայսէրլի խան, թիւ 9, ուր պիտի ստանձնենք մայրաքաղաքէս և գաւառներէն յանձնարարուած ամեն տեսակ և աստիճանի դատեր, թէ Պետական ատեաններուն և թէ Հիւպատոսարաններուն առջեւ, ինչպէս նաև պիտի կատարենք Պաշտօնական գործողութիւններ, Խմբագրութիւն և Թարգմանութիւն ընթացիկ լեզուներով։

Կը վստահեցնենք Ձեզ որ մեզի յանձնուած գործերը պիտի ջանանք արդիւնաւորել ուղղամտութեամբ և փութկոտութեամբ։

Հաճեցէք, Տէր, ընդունիլ մեր խորին յարգանքները։

ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԷՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
5—6   524   Իրաւագէտ-Փաստաբան

Տօքթօր Յ. Ջիրեճեան
ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ամեն առաւօտ ժամը 2 էն մինչ 6 Իւսկիւտար Իճատիէ Պազալ փողոց թիւ 25 իւր տունը իրեն դիմող ամեն կարգի հիւանդները կը դարմանէ եւ ի հարկին գործողութիւններ ալ կը կատարէ, երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրերն ալ ձրի։
471   17—20

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՏՕՔԹՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ հինգշաբթի օրերն կատարած ձրի խորհրդակցութիւնները, յետայսորիկ, տեղի պիտի ունենան ժամը 5էն մինչեւ 11 ըստ թրքաց։
535   3—39

ԱԶԴ

Բարձրագոյն վարժարանէ չրջանաւարտ մը յանձն կ'առնէ առաջիկայ տարեմուտին Կեդր. վարժարանը մտնել փափաքողները քննութեան պատրաստել։

Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը կամ Կեդր. վարժարան։   2—5

LERAS

«Ձեր տղաքներուն համար օգափոխութիւն, ծովի աղային օդ, երկար պտոյտներ պէտք են» յաղթելու համար անարիւնութեան, արեան ակարացման, բլորսի և ստամոքսի հիւանդութեանց որք անոնց հետեւանքն են. բայց ընդհանրապէս չեն կրնար հեռուներն երթալ. բարեբախտաբար բժիշկը երկար ատենէ ի վեր գիտէ արիւնը մաքրելու և զօրացնելու միջոցը առանց դուրս ելլելու մեծ քաղաքներէն, յանձնարարելով Լըրասի երկաթը. որուն համբաւը տարածուած է։

SIROP DE RAIFORT

Ընդհանուր յառաջդիմութեան այս դարուն մէջ կ'ուզեն որ դեղերը ախորժահամ ու ազդեցիկ ըլլան. այս բարեմասնութիւնները յատուկ են Կրէմօ և Ընկ. խոտացեալ Ռէֆօրի օշարակին որ այնքան ծանօթ է հեռաւոր մայրերու, Հաւըլօրպիւգիկ օշարակին տեղ գործածելով. բուժելու համար մորթին փշտիկները, մորթային հիւանդութիւնները և հալեցնելու համար գնդիկները որք երեւան կ'ելլեն վիզին չուրջը։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 10 22 Մայիս 1896

Անուանակ. եւ Վճարեալ		Թուական	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100		1881	Քնս. ՄէրիA 1%	65	20
100			» » B	38	—
100			» » C	24	—
100			» » D գոցուած	23	20
400			բացուած	23	15
100			միջօրէ	23	16
100		1870	Ռում. Եկթ. գոցուած	114	37
100			բացուած	114	—
Ֆր. 500			միջօրէ	114	25
Անկ.	Վճր.				
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	—	—
22	11	1869	Քրէտի Ֆէն. Օթ.	7	30
10	5	1872	Սօս. Օթ. որ Տ. է Վ.	4	27
140	140	1878	Լաւրիւսմ	55	—
500	300	1889	Անատոլուի (Բժթ. 5%	695	—
500	500		Երկաթուղի (Պրթ.	315	—
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժթ. 5%	8	12
560	500		(Պրթ.	488	—
500	200	1883	Օսմ. Րէժի	15	32
1.40	1.40	1892	Օսմ. Միկարէթ 6%	1	70
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովգրն. Ընկ.	5	—
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	382	50

ՄԹԻԼԱՆՑ (Թըիմ) ԻՒ ՎՐԱՅ	Ղր.	Փր.
8 օրուան համար 1000 համար	5	50
1 ամսուան համար	7	50
1 օրուան համար	2	25
Իւրոբ	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	15

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	20
Փարիզ »	Ֆր.	22	95
Վիեննա 3 օրուան	Ֆիոր.	10	90
Պերլին չէք	Մարք.	18	45

ՄԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ			
8 օրուան համար 25 համար	Ֆր.	4	—
1 ամսուան համար	»	8	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ			
Անգլ. ոսկի	Ս. Ռ. 100 ղրշ.էն	110	05
20 Ֆրանքնոց		87	19
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)		107	20
Քըմիթ		51	—
Ռուպլ Թղթադրամ		8	60
Մէճիտիյէ		108	16
Մանր արծաթ		103	30
[illegible]		97	20
Տոյոս Ղալաթիոյ Մաքսատանի Բէթոն		47	50

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ, 22 Մայիս			
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կոնսլ.	Ֆր.	—	—
» » C	»	22	25
D (Բացուած	»	—	—
(Գոցուած	»	21	45
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	115	—
Բրլորիդէ	»	450	—
Մաքսային Պարտաթուղթք	»	490	—
Օսմանիյէ	»	405	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ	»	369	—
Պանք Օթոման (անուանակ.)	»	568	—
Ռանթ Ֆրանսական 3%	»	102	35
» » 4½%	»	105	30
» Իտալական	»	88	10
Քրէտի Լիոնէ	»	784	—
Քրէտի Ֆոնսիէ	»	—	—
Քոնթուար տ'էսքոնթ	»	—	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ	»	—	—
Եգիպտական Միացեալ	»	514	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	165
ՎԻԷՆՆԱ, 22 Մայիս			
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆիորին	55	60
Օսմ. Ռէժի		173	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես		120	55
» Փարիզի »		—	—
ԼՈՆՏՈՆ, 22 Մայիս			
Քոնսոլիտ Օսմանեան A	Ս. Ռ.	65	75
» B	»	38	25
» C	»	22	—
D (Բացուած	»	—	—
(Գոցուած	»	21	25
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երաշխաւ.)		—	—
» » 1894 3½% (Եգպ. Հրկ.)		—	—
Պանք Օթոման (վճարեալ)	»	12	65
Այտընի Երկաթուղի	»	11	50
Միացեալ Եգիպտական	»	102	25
Առանձնաշնորհեալ	»	—	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ		112	56
Թուրքաք. Փոխառ.	»	—	—
» » Նոր 6%	»	98	—
Ռանթ Հելլենական 5% 1881	»	31	75
» » 5% 1884	»	31	75
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		25	325
ՊԵՐԼԻՆ, 22 Մայիս			
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի	Մարք	—	—
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	110	20
Անատոլուի Երկաթ. ½ Պրթ.թ.	»	—	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		20	365
» Փարիզի » 3 ամիս		—	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի		—	—

ՏՕՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ [illegible] ՎԿԱՅԵԱԼ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենաաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, սուրք, ճաշակաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն (ըստ սարիթի), ծամորութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Սիդորիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Մէրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանըխ գերեզմանատան վրայի յարկը ճիշտ Զաթըրճեանց դէմը)։

Դատըգիւղի յաճախորդը կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 նոր բացուած Իփփսովելի փողոց ամեն օր։

Ե. Գ. Հանատարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբուժութեանց [illegible] ինչպէս նաեւ մինչեւ հիմա [illegible] կ'ընդունին Բերայի գործատեղին։   410

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՔԻՒՔԻՐԹԼԻԻ ՋԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ

Պրուսայի Քիւքիրթլիւի ջերմուկներն, որք այս եղանակիս մէջ աւելի օգտակար են, վերջերս կատարելապէս նորոգուած են ու կանոնաւոր վարձակալին՝ Իպրահիմ էֆէնտիի կողմէ եւ թէ՛ արանց եւ թէ՛ կանանց համար կատարելապէս հանգստաւէտ պայմաններու մէջ կը գտնուին։ Բազմաթիւ սենեակներ, մասնաւոր յարկեր, ճաշարաններ եւայլն պատրաստուած են։ Մասնաւորաբար կը ծանուցուի թէ հոն դիմողներն՝ այր թէ կին՝ խիստ հանգիստ պիտի ըլլան։   5—10

ՏՕՔԹ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Վկայեալ Ֆիլատելֆիոյ եւ Նիւ Եորքի համալսարաններէն, երեք տարի հիւանդանոցաց մէջ ծառայած, յետ տասն եւ հինգ ամեայ փորձառութեան, իւր բնակութիւնը հաստատած է Բերա, Թագզի Աղած փողոց թիւ 47 տունը, ուր կ'ընդունի հիւանդ ամեն օր ժամը 7—11. եւ երկուշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ իրեն դիմողները, իսկ չաբաթ օրերը ժամը 7 էն մինչեւ 9 ը կը գտնուի Պոլիս Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը։ Կը դարմանէ ամեն տեսակ հիւանդութիւնք, մասնաւորապէս սրտի եւ կուրծքի եւ կը կատարէ ամեն կարգի վիրահատական գործողութիւնք։
457   42—78

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՍՏԵՓԱՆ ՍԱՐՈՒԽԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

[illegible]

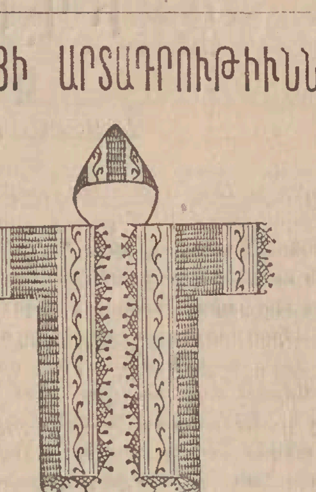

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1868 ԻՆ
206, 29, Սեթամպօլ-Եէնի-Չարշը,
Մահմուտ-Փաշա
ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԻՐԵՆՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԳՈՐԾՈՒԱԾ

Բաղնիքի խավլու–ներ, պէշ–թիմա–լներ, անձեռոցներ, ղէնջակներ, մետաքս ֆըլանէներ, թաշկինակներ, չարշաֆներ (պէշ–բէ–ն–ճէ+), էշարփներ, մետաքս ու սոկեթել ասեղնագործութիւններ և Պրուսայի զանազան ձեռագործ արտադրութիւններ։

Օժիտի համար մասնաւոր ապսպրանքներ մեծ խնամով կը պատրաստուին։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում։   515   13—30

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
ՂԱԼԱԹԻԱ
Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

32. [illegible] 32
Ընտիր ապրանք, ուղիղ կշիռ, չափաւոր գիներ
[illegible] մինչեւ տուն։   333

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

Մորէյլօ շոգենաւը, նաւապետ Ռայս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Իւկօ շոգենաւը, նաւապետ Ռազըլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 19ին ուղղակի Պոլիս գալու համար և Ցունիս 1ին հոս կ'սպասուի։

ՄՆՈՒՆԻ ՄՕՐԻՒ ՋՀԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 Յունիս 188[illegible]

Պարոնայք [illegible],

[illegible]

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ
Նաւային բժիշկ Օսմանեան բանակի

ԼԱՄՊԱՐ ՑԻՋՄՈՒԼԻԿ
ԼՈՒՍԱՒՈՐ ԵՒ ՁԵՒՈՎ
[illegible] գրութեամբ
(ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ)

Անճման խէժալ լոյս
Պատռուող չիկայ   հոտ չիկայ
ԿԱՆՈՆԱՒՈՐԻՉ ՋՈՒՆԻ
Միօրինակ լոյս   Մաքրութիւն
ԲԱՑԱՐՁԱԿ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ
Փօրֆիլէխօվ
Ձեռք կը բերուի
30 % Խնայողութիւն
Քարիւղի վրայ
—o—
ԴՐՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼԻ
ԱՄԵՆ ՁԵՒ ԼԱՄՊԱՐՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ
—o—
Գործատուն եւ վաճառատուն
Բերա, Մեծ-Փողոց
Բասաժ տ'Անռիօլ, 10 էն 15
Կ. ՊՈԼԻՍ   9—

Ընդդէմ գժուալմարութեան.—Շուսէնի Գինի։

ԱԶԴ

Փափկանճաշակ ծխողները ճշմարիտ JOB սիկարէթի թուղթը դիւրաւ կ'որոշեն իր կերպերէն, բայց միմիայն սիկարը ծխած ատենն է որ կը նշմարեն խարէութիւնը եւ ո՛չ թէ այն վայրկեանին ուր կեղծ պրակը իրենց կը տրուի իբրեւ ճշմարիտ և հարազատ JOB ծխախոտ թուղթ։

Որպէս զի ամէն շփոթութիւն եւ վարանում անկարելի ըլլայ, եւ մեր յաճախորդը չը խաբուին, պէտք է որ ուղղակի դիմեն ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ JOB ԺՈՂՈՎ ԹՈՒՂԹԻՆ ՄԻԱԿ ՏԷՐՕՉԻԹԸՐ Ե. ԼՈՒՊՕՖԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ. Կալաթա, Մահմուտիյէ փողոց, թիւ 17. եւ կամ այն ծխավաճառներուն կամ խանութներուն զորս ինքը կը յանձնարարէ։
482   43—150   ՊԱՐՏՈՒ ԺՕՊ

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Թարապլուսը Ղարպ իլէ Պէնկազիտէ պուլունան Ֆիլոնուսը Ճէնապը միւլքիքաննէնին իտարէլէրի իչիւն մուգթազի օլուպ ալէլ ուսուլ մէֆրիզ մինագասայա վազ օլունան 776,000 գրուշ տագիրին պէհէր գըէքսի 40 փարատա թալիպի էօհտէ սինտէ օլուպ չէհէրը ճարիի րումինին 19րնճը բազար կիւնիւ գալարըը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն թէնզիլը Փիյաթ իլէ իթպա թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզգիւրտէ գատար մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 11   2—3

Ալաֆրանկա նալ պէհէր կէմի 7 ղրշ. 20 փարա, գաթանա նալը պէհէր կէմի 6 ղրշ. 25 փարա, ատի նալ պէհէր կէմի 6 ղրշ. 10 փարա, մէքեարի նալը պէհէր կէմի 5 ղրշ. 23 փարա, իմէր նալը պէհէր կէմի 2 ղրշ. 4 փարա, էօքիւզ նալը չիֆթ պէհէր կէմի 2 ղրշ. 22 փարա, ալաֆրանկա մըխ պին ատէտ պէհէր կէմի 59 ղրշ. 20 փարա, գաթանա մըխը պէհէր կէմի 54 ղրշ. 20 փարա, ատի մըխ պէհէր կէմի 50 ղրշ., մէքեարի մըխը պէհէր կէմի 48 ղրշ. 30 փարա, իմէր մըխը պէհէր կէմի 39 ղրշ. 20 փարա, էօքիւզ մըխը պէհէր կէմի 17 ղրշ. 20 փարա, գաչաղը պէհէր ատէտի 1 ղրշ. 6 փարա։

Իքինճի Օրտուի հիւմայուն մէրքէզի օլան Էտիրնէ իլէ մէվազիինտէ պուլունան վէ պուլունաճագըլարըն օլան սիւարի վէ թօփճը վէ նագլիյէ վէ բիեատէ վէ բէտիֆ ալայ վէ թապուրլարը հայվանաթը իչիւն 312 սէնէսի գայէսինէ տէկին լիւզիւմը մըգտարը [illegible] 13 գալէմ նալ վէ մըխ վէ սայիրէ ֆիյաթը մէֆգուրէլէրի իլէ մահալլի թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մայըսը րումինին 15րնճը գատար մինագասալարը իճրա օլունաճաղընտան իթպա թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 12   2—3

GEBRÜDER BOMONTI
ՊՈՄՈՆԴԻ ԵՂԲԱՐՑ
ԳԱՐԵՋՈՒՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆ Ի ՖԷՐԻ ԳԻՒՂ
Կ'ԱՐՏԱԴՐԷ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ԶՈՒՏ ԳԱՐԵՋՈՒՐ
ՏԱԿԱՌՈՎ ԵՒ ՇԻՇՈՎ ԸՍՏ ԲԱՍԹԷՕՐԻ ԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԱՌԱՆՑ ԱՍԻՏ ՍԱԼԻՍԻԼԻՔԻ
Գործարանն Եւրոպական վերջին դրութեամբ կազմակերպեալ է։

NOUVEAUTÉS
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԳԱԼՖՕՔՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ
345 Բերա, Մեծ Փողոց 345
ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ ԱՊՐԱՆԱՑ

Զանազան նոր կերպասներ մետաքսէ և բուրդէ, և գեղեցիկ նկարներ ամենքն ալ կատարեալ ընտրութեամբ և սքանչելի տեսակէ ցուցադրուած են ի վաճառ [illegible] և ՉԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ։

Որպէս զի կիները իրենց ընտրութիւնը աւելի դիւրութեամբ և քան կարելի օգտակարապէս կատարեն, ապրանքներուն գինները նշանակուած են ծանօթ թուանշաններով։
510   15—15

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայսր. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մօրսքիա 37
Ապահովագրութիւնք հրդեհի ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	63,000,000 Ֆրք.
1894ի հասոյթք	24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	90,000,000 »

Փոխ. Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ՍԻԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Մանչեսթր Ղալաթիա, Չէօմլէքճի փողոց, 14
Գործակալ Պ. Ֆ. ՌՈՒՊԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 32

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ տուն, պաշար, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մինչորդութեամբ աստ բազմեալցս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԼԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

326

ԻԼԱՆ ԳԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէգ Փապրիգայը հիւմայունընտա մէվճուտ օլուպ Փիրուլըթ օլունաճագ 15,000 գըէճ իւչիւնճիւ Թէլֆ պաուզըրըն պէհասըպ ըմ Մէօրհիյէ 19 ղըշ. հէսապը իլէ Նըգամէ խաքինէսինտէն մաթլուպըմը համի սուրէթիլէ Թէճէւիրէ օլունմագ վէ Փապրիգատա թարթըլըւպ իթա իտիլմէք շարթը իլէ պէհէր զըէճի ճէտտի 35 փարայա Թալիպի Եօհտէսինտէ օլուպ մայըսը բուսինըն 20ինճի կիւնինէ գատար միւզայէտէյի իճրա օլունարագ մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլուպ Փիրուլըթ օլունաճայընտան իշթիրայա վէ իւլթիզի կիւնի 100տէ 5 գամմընա Թալիպ օլանլարըն մագամը ալի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ուսուսիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 13 2—3

Իքինճի Փըրգայի հիւմայուն իսթիսաթխանէսինին գապլըթան գըամը իչին 312 աէնէսինտէ լիւզիւմի օլան սըրմատան մամուլ մալէզմէ վէ տիւլմէ մանֆուզ պուլունան նաւմունէլէրինէ Թէվֆիգէն մէզգիւր միւնագասայա գօնուլարագ շէնէր հալը բասինընին 25ինճի կիւնիւ գարարը գաթիսինին իճրասը վէ 31ինճի կիւնիւ 100տէ 5 Թէնզիլինին գապուլը մուգարրէր օլտուղընտան իթասընա Թալիպ օլանլարըն նաւմունէլէրինի կէօրմէք վէ շէրաիթի Թափսիլաթընը անլամագ իչիւն պէհէր ճումա իրթէսի վէ սալը կիւնլէրի Ըլտըզ մէզգիւր ալիսինտէ պուլունան իմալաթ խաւրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 9 3—3

Ըլյամուր տէրէսի իսկէրսինտէքի արսայա միւճէտտէտէն ինշասը մուգարրէր օլան 4 կէօզ Փուրուննըն մագթաէն միւթէահիտինէ իհալէսի մասամմէմ օլտուղընտան ինշաաթը մագթաէն մէզգիւրէյէ Թալիպ օլանլարըն շէրաիթը իհալէի անլամագ վէ միւնագասասա պուլունմագ իչիւն մահը հալի բասինին 16ընճը բէնշէնպէհ կիւնինտէն իթիպարէն իսթինէքիւմ վէ ինշաաթ տայիրէսինէ միւրաճաաթ էթմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 10 3—3

CLÉTÉAS
ՔԼԵՏԵԱՍ

ԴԵՐԱՋԱՆՑ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ՄՐՏԻ. Ամեն ընտանիքներու մէջ անհրաժեշտ։ Պատրաստութիւն անթերի։ Համը սքանչելի։

Աւելի ազդեցիկ քան մամածոգ, անանուխի և այլ ջուրերէ, անմարսողութեան, սրտխառնուքի, ստամոքսացաւի, քացխութեան, դալուկի, ջղացաւի, գլխացաւի, ծովախտի և այլ հիւանդութեանց համար, և գինի, սառմոքսի, ջիղերու ամեն տեսակ անհանգստութեանց համար։

Համաճարակի ատեն թանկագին, ինչպէս ինֆլուէնցայի, տենդերու, քոլերայի ատեն։

Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս ամեն լաւ դեղարաններ։

Կեդրոնատեղի և ներկայացուցիչ. Ցընտըգլեան խանին քով Թիւ 7—8, ՊՈԼԻՍ։

Նոյն հասցէէն ուզեցէք

ՍԷՆ-ՌԱՖԱՑԷԼԻ ԳԻՆԻ

զօրացուցիչ և կազդուրիչ։ 508 19—24

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ և ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Պոլսոյ միջե-
ւանորդ[illegible]

Ամենէ շոգենաւը [illegible] պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում մայիս 26ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Անատոլէ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի մայիս 23ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և տարանցիկ ուղեւորութիւն

Նաւարկէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
33 Մումհանէ փողոց Թ. 10

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍԷ ՓԷՇՏԱ
ՀԱԶԱՐԱՄԵԱԿԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՀԱՄԱՐ

Ատլէր եւ Հիւզ տան ուղեւորութեանց համազգային գործակալութեան կողմէ ուղեւորութիւն մը կազմակերպուած է Կ. Պոլսէն Փէշդա, ներկայ գտնուելու համար Հազարամեակի ցուցահանդէսին։

Մեկնումը տեղի պիտի ունենայ Յունիս 2ին եւ դարձը 16ին.

Գին առաջին կարգ 604 ֆրանք, երկրորդ կարգ 506 ֆրանք։

Այս պտոյտին մասնակցող ուղեւոր երը հետեւեալ իրաւունքները պիտի վայելեն։

1. Ամբողջ ուղեւորութեան միջոցին ազատ պտոյտ զանազան կարգի վակոններու մէջ։

2. Երկաթուղիի կայարանին եւ օթէլին միջեւ ու փոխադարձաբար պտոյտ (2-3 անձ մէկ կառքի մէջ)։

3. Ամբողջ ճաշ առաջին կամ երկրորդ կարգի օթէլի մը մէջ Ցուցահանդէսին մօտ ի Փէշդա։ Ճաշերը կը համապատասխանեն երկրին սովորութիւններուն. սակայն բաց ի նախաճաշէն, առնուազն երկու անգամ ճաշ կը տրուի, որոնց մէջ ըմպելիք չկայ։ Առաջին կարգ սենեակներուն մէջ մէկ կամ երկու անձ կը բնակին, երկրորդ կարգին մէջ մինչեւ 3։

4. Ազատ մուտք ցուցահանդէսին մէջ եւ կառքով պտոյտներ, ըստ որս յայտագրին մէջ նշանակուած պտոյտները։

5. Շրջանին սկիզբէն մինչեւ վերջը ուղեւորները իրենց հետ պիտի ունենան ուղեւորութեան վերակացուներ որոնք պիտի խնամեն գինեսք ու պիտի հսկեն յայտագրին գործադրութեանը։

Մասնակցողները պարտին արձանագրուիլ Մայիս 15էն մինչեւ 30, ի Կ. Պոլիս, «Ընկերութեան ուղեւորութեանց Հունգարական գրասենեակի» ներկայացուցչին քով, Օսմանեան Բօրսայ խմբագրատան շէնքին մէջ ուր 150 ֆրանք պիտի վճարեն։ Առանձին ուղեւորներու համար երթ ու դարձի տոմսեր կը տրուին չափաւոր գիներով։ Կընդունուին նաեւ սենեակներու վարձման յանձնարարութիւններ Փէշդայի մէջ։

Ուրիշ ամեն տեղեկութեանց եւ յայտագիրներուն համար դիմել ներկայացուցչին։

Փէշդա, 6 Մայիս 1896 Միջազգային գրասենեակ ուղեւորութեան
537 2—6 Փէշդա, Պուլվանեու լեզա, 2

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՆԵՐԿԵՐՈՒ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ «ՕՍԳԻՐԻՍ» ՎԵՌՆԻՔԻՆ
ԵՒ ԱՄԵՆԱՍԵՒ ՄՈՒՐԻ

Վաճառանիշ

ԽՄՈՐԱԿ ՊԱՏԱՍՏՈՎ
SCHIPF, SRPEK & COMP.
VIENNE, I. LOTHRINGERSTRASSE, 3
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ R. et F. Heer Կ. ՊՈԼԻՍ

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ)
ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ՁՈՒԹ ԻՒՂ
Իփոփոսֆիթ ով չուլ և սոտայով
Պատրաստեալ Պարոնք ՍԳՈՏ և ՊՕՈՒՆԻ
ի Նիւ-Եօրք։

Կաթի չափ ախորժահամ է
Մորթս ձկան հոտ ու համ ունի. բոլոր յատկութիւններէն զատ, Իփոփոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խուլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ծռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղարաններու և դեղագործներու քով.

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՈՒՐԵԼ

ԷՍԿԻ—ՇԷՀՐ ԸԼԿԸՆ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 222 Խառն Առտու		ԴԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 221 Խառն Իրկն.	
		ժ.	վ.			ժ.	վ.
Էսկի-Շէհրէ	մեկն.	12	—	Ըլկըն	մեկն.	12	—
Կէօքճէ քըլըք	»	12	49	Չավուշճը քէօյ	»	12	48
Սապօնճը բընար	»	1	41	Ագարի քէօյ	»	1	46
Ալաեօնտ	»	2	40	Աք շէհրէն	»	2	41
Չըքուրլէր	»	3	27	Եասըեան	»	3	9
Տէօնէր	»	4	28	Իսհագլու	»	3	43
Իհսանիյէ	»	4	59	Չայ	»	4	43
Ղազըը կէօլ համամը	»	5	25	Պէօյիւք Չօպանլար	»	5	40
Համամ	»	5	40	Աֆիօն Գարա Հիսարէ	»	6	31
Աֆիօն Գարա Հիսար	»	6	22	Ղազըը կէօլ համամը	»	7	11
Պէօյիւք Չօպանլար	»	7	3	Համամ	»	7	20
Չայ	»	8	6	Իհսանիյէ	»	7	47
Իսհագլու	»	9	8	Տէօնէր	»	8	25
Եասըեան	»	9	38	Չըքուրլէր	»	9	25
Աք շէհր	»	10	12	Ալաեօնտ	»	10	19
Ագարի քէօյ	»	11	—	Սապօնճը բընարը	»	11	10
Չավուշճը քէօյ	»	11	57	Կէօքճէ քըլըք	»	11	55
Ըլկըն	ժմն.	12	42	Էսկի-Շէհր	ժմն.	12	42
		իրկն.				իրկն.	

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու
1896 Ապրիլ 24 (Հ.Տ.) չորեքշաբթիէն սկսեալ
ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 4 ճամբ. Առտու	Թ. 34 խառն Առտու	Թ. 6 ճամբ. Առտու	Թ. 8 ճամբ. Առտու	Թ. 10 ճամբ. Առտու	Թ. 12 ճամբ. Առտու	Թ. 14 ճամբ. Առտու	Թ. 16 ճամբ. Իրկն.	Թ. 36 խառն Իրկն.	Թ. 18 ճամբ. Իրկն.	Թ. 20 ճամբ. Իրկն.	Թ. 22 ճամբ. Իրկն.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկնմ.	10 40	11 —	1 10	2 15	3 25	4 10	5 5	6 35	7 40	9 30	10 30	11 35
Հայտար Փաշա	ժմնմ.	11 5	11 25	1 35	2 40	3 50	4 35	5 30	7 —	8 5	9 55	10 55	12 —
	մկնմ.	11 12	11 45	1 45	2 48	4 1	4 45	5 40	7 11	8 17	10 2	11 5	12 8
Քըզըլ-Թօբրաք	»	11 19	—	1 52	2 55	4 8	4 52	5 47	7 18	8 26	—	11 12	12 15
Ֆէնէր-Եօլու	»	11 24	—	1 56	3 1	4 12	4 56	5 51	7 22	8 30	10 10	11 16	12 19
Կէօզ-Թէփէ	»	11 29	—	2 1	3 6	4 17	5 1	5 56	7 27	8 35	—	11 21	12 24
Էրէնքէօյ	»	11 36	12 2	2 5	3 9	4 23	5 4	6 1	7 33	8 41	10 17	11 29	12 29
Պօսթանճըք	»	11 45	12 12	2 13		4 31		6 10	7 42	8 50	10 24	11 38	12 38
Մալթէփէ	»	11 58	12 25	2 25		4 42		6 22	7 53	9 4	10 35	11 50	12 49
Քարթալ	»	12 10	12 42	2 37		4 55		6 35	8 5	9 20	10 47	12 3	1 1
Բէնտիք	ժմնմ.	12 18	12 52	2 45		5 3		6 43	8 13	9 30	10 55	12 11	1 9
	մկնմ.	—	1 —	—	—	—	—	—	—	9 38			
Թուզլա	»		1 26							10 5			
Կէյպէ	»		1 46							10 34			
Տիլ-Իսքէլէսի	»		2 13							11 —			
Թավշանճըլ	»		2 24							11 13			
Հէրէքէ	»		2 43							11 32			
Եարըմճա	»		3 4							11 56			
Թիւթիւն-Չիֆթլիք	»		3 18							12 12			
Տէրինճէ	»		3 29							12 26			
Իզմիտ	ժմնմ.		3 43							12 42			
	մկնմ.		4 5							—			
Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»		4 42										
Սաբանճա	»		5 14										
Ատա-Բազար	»		5 41										
Կէյվէ	»		6 28										
Աք-Հիսար	»		6 54										
Մէքէճէ	»		7 28										
Լէֆքէ	»		7 58										
Վէզիր-Խան	»		8 37										
Պիլէճիք	ժմնմ.		9 20										
	մկնմ.		9 32										
Քարաքէօյ	»		10 44										
Պօզիւք	»		11 26										
Ին-Էօնիւ	»		12 12										
Չաւքուր-Հիսար	»		12 42										
Էսկի-Շէհր	ժմնմ.		1 20										
			իրկն.										

ԱԼԱԵՕՆՏ ՔԻՕԹԱՀԷԱՅԻ ԳԾԻՆ ՃԻՒՂԸ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառք. Թ. 324 Խառն Առտու	Կառք. Թ. 326 Խառն Իրիկն.	ԴԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառք. Թ. 323 Խառն Առտու	Կառք. Թ. 325 Խառն Իրիկն.
	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.
Ալաեօնտէ մեկն.	2 45	11 —	Քիօթահիաէ կն.	1 50	9 20
Քիօթահիա ժմն.	3 5	11 20	Ալաեօնտ ժմն.	2 10	9 40

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 ճամբ. Առտու	Թ. 3 ճամբ. Առտու	Թ. 5 ճամբ. Առտու	Թ. 31 խառն Առտու	Թ. 7 ճամբ. Առտու	Թ. 9 ճամբ. Առտու	Թ. 11 ճամբ. Առտու	Թ. 13 ճամբ. Առտու	Թ. 15 ճամբ. Իրիկն.	Թ. 17 ճամբ. Իրիկն.	Թ. 33 խառն Առտու	Թ. 19 ճամբ. Իրիկն.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Էսկի-Շէհր	մկնմ.											9 45	
Չաւքուր-Հիսար	»											10 25	
Ին-Էօնիւ	»											10 58	
Պօզիւք	»											11 35	
Քարաքէօյ	»											12 11	
Պիլէճիք	ժմնն.											1 1	
	մկնմ.											1 11	
Վէզիր-Խան	»											1 51	
Լէֆքէ	»											2 29	
Մէքէճէ	»											3 3	
Աք-Հիսար	»											3 32	
Կէյվէ	»											3 58	
Ատա-Բազար	»											4 54	
Սաբանճա	»											5 12	
Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»											5 42	
Իզմիտ	ժմնն.											6 18	
	մկնմ.				—							6 40	
Տէրինճէ	»				10 45							6 56	
Թիւթիւն-Չիֆլիք	»				11 3							7 5	
Եարըմճա	»				11 14							7 20	
Հէրէքէ	»				11 32							7 45	
Թավշանճըլ	»				12 5							7 58	
Տիլ-Իսկէլէսի	»				12 18							8 9	
Կէյպէ	»				12 30							8 38	
Թուզլա	»				1 2							9 2	
					1 27							9 24	
Բէնտիք	ժմ.	—	—	—	1 50				—	—	—		
	մկնն.	10 33	11 37	12 38	1 58		3 43		5 36	7 10	8 42	9 34	11 5
Քարթալ	»	10 42	11 46	12 44	2 10		3 52		5 45	7 19	8 52	9 51	11 15
Մալթէփէ	»	10 54	11 59	12 56	2 27		4 4		5 57	7 31	9 5	10 9	11 27
Պօսթանճըք	»	11 05	12 10	1 7	2 41		4 15		6 9	7 43	9 16	10 25	11 39
Էրէնքէօյ	»	11 14	12 18	1 19	2 52	3 27	4 25	5 14	6 19	7 52	9 26	10 37	11 48
Կէօզթէփէ	»	11 18	—	1 23	2 56	3 31	4 29	5 18	6 23	7 56	9 30	—	11 52
Ֆէնէր-Եօլու	»	11 23	—	1 28	3 2	3 36	4 34	5 23	6 28	8 1	9 36	10 46	11 56
Քըզըլ-Թօփրաք	»	11 27	12 26	1 32	3 6	3 40	4 38	5 27	6 32	8 5	9 40	—	12 —
Հայտար-Փաշա	ժմնն.	11 33	12 32	1 38	3 13	3 46	4 44	5 33	6 38	8 11	9 46	10 54	12 6
	մեկմ.	11 40	12 40	1 45	3 23	3 55	4 50	5 40	6 45	8 20	10 —	11 05	12 10
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմնն.	12 5	1 5	2 10	3 48	4 20	5 15	6 5	7 10	8 45	10 25	11 30	12 35
												իրկն.	

ՑՍՏԱԳԱՑ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐԸ ՈՒՐԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ՊԻՏԻ ԵՐԹԵՒԵԿԵՆ.— 522, 532, 529 և 531 ԹԻՒ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐԸ ՈՒՂՂԱԿԻ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻՆ ՄԻՒՍ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՑ ՈՒՂԵՒՈՐՔ ՖԷՆԷՐ-ՊԱՂՉԷԻ ԿԱՅԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ ՈՒՐԻՇ ԿԱՌՔԵՐՈՒ ՄԷՋ ՊԻՏԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԻՆ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 522 Առտու	Թ. 524 Առտու	Թ. 526 Առտու	Թ. 528 Առտու	Թ. 530 Իրիկն.	Թ. 532 Իրիկն.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քրիյ. Կամուրջէն	մեկն.	3 25	5 5	6 35	7 40	9 30	10 30
Հայտար-Փաշա	»	4 11	5 40	7 11	8 17	10 2	11 15
Գըզըլ-Թօբրագ	»	4 18	5 47	7 18	8 26	—	11 22
Ֆէնէր Պաղչէ եօլը	»	4 23	5 55	7 25	8 32	10 11	11 26
Ֆէնէր-Պաղչէսի	ժմն.	4 30	6 2	7 32	8 9	10 18	11 33

ԴԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 521 Առտու	Թ. 523 Առտու	Թ. 525 Իրիկն.	Թ. 527 Իրիկն.	Թ. 529 Իրիկն.	Թ. 531 Իրիկն.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Ֆէնէր-Պաղչէսիէն	մեկ.	5 10	6 15	7 50	9 25	10 24	11 38
Ֆէնէր-Պաղչէ եօլը	»	5 23	6 28	8 01	9 36	10 33	11 46
Գըզըլ Թօբրագ	»	5 27	6 32	8 5	9 40	10 37	11 50
Հայտար -Փաշա	»	5 40	6 45	8 2?	10 —	11 5	12 10
Կամուրջ	ժմնմ.	6 5	7 10	8 45	10 25	11 30	12 35

ԷՍԿԻ ՇԷՀՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 122 Խառն Առտու
		ժ. վ.
Էսկի-Շէհր	մեկ.	12 20
Ազ-Բունար	»	1 6
Ալբի-Քէօյ	»	1 48
Պէյլիկ-Ախըրը	»	2 34
Սարը-քէօյ	»	3 44
Պիչէր	»	4 38
Ճազըլար	»	5 20
Պէյլիք քէօբրիւ	»	5 58
Բօլատլը	»	6 50
Մալիքէօյ	»	8 10
Սընճան-քէօյ	»	9 10
Էնկիւրիւ	ժմն.	10 —
		իրկն.

ԴԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 121 Խառն Առտու
		ժ. վ.
Էնկիւրիւ	մեկ.	1 35
Սընճան-քէօյ	»	2 27
Մալի-քէօյ	»	3 35
Բօլատլը	»	5 —
Պէյլիք-քէօբրիւ	»	5 48
Ճազըլար	»	6 18
Պիչէր	»	7 —
Սարը-քէօ	»	8 2
Պէյլիկ-ախըրը	»	9 4
Ալբի-քէօյ	»	9 58
Ազ-Բունար	»	10 32
Էսկի-Շէհր	ժմն.	11 16
		իրիկն.

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ